

Vastaanottajan organisaatio
Fingrid Oyj
PL 530
00101 HELSINKI

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO JYLKKÄ (KALAJOKI) - ALAJÄRVI 2X400+110 KILOVOLTIN VOIMAJOHTOHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Fingrid Oyj on toimittanut 1.12.2021 yhteysviranomaisena toimivalle Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017) mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (YVA-ohjelma).

HANKETIEDOT JA YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELY

Hankkeen nimi

Jylkkä (Kalajoki) - Alajärvi 2x400+110 kilovoltin voimajohtohanke

Hankkeesta vastaava

Fingrid Oyj, yhteyshenkilöinä Jenni-Julia Saikkonen ja Pasi Saari.

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut FCG Finnish Consulting Group Oy, yhteyshenkilönä Marja Nuottajärvi.

Hankkeen kuvaus

Tässä ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä tarkastellaan uutta Kalajoen Jylkän ja Alajärven välistä voimajohtoyhteyttä. Tarkasteltavat voimajohtoreitit sijoittuvat Kalajoen, Kannuksen, Kokkolan ja Alajärven kaupunkien sekä Alavieskan, Sievin, Toholammin, Kaustisen, Vetelin, Halsuan, Perhon ja Vimpelin kuntien alueille. Tarkasteltavien voimajohtoreittivaihtoehtojen yhteispituus on noin 350 kilometriä ja valittavasta reittivaihtoehdosta riippuen voimajohtoyhteyden kokonaispituudeksi tulee noin 160-180 kilometriä. Hanke tarvitaan kantaverkolle asetetun käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi, kun sähkönsiirto kasvaa. Voimajohtohankkeen pohjoisempana päätepisteenä on Kalajoen Jylkässä sijaitseva sähköasema ja eteläisempänä päätepisteenä on Fingridin Alajärvellä sijaitseva sähköasema.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

Kalajoen Jylkän ja Alajärven sähköasemien välinen voimajohtoyhteys käsittää pääosin kaksi rinnakkaista 400+110 kilovoltin voimajohtoa. YVA-menettelyssä tarkasteltavat voimajohtoyhteyden reitit sijoittuvat pääosin uuteen maastokäytävään ja vain hyvin lyhyeltä osin nykyisten voimajohtojen rinnalle. Voimajohtoreittien vaihtoehtoyhdistelmistä pisin on yhteensä noin 180 kilometriä ja lyhin noin 160 kilometriä. Hankkeessa nykyisen voimajohdon rinnalle sijoittuu minimissään pelkästään pohjoisimman Jylkkä-Tolosperä osuuden läntinen osuus, jonka pituus on noin 2,1 kilometriä. Pisimmillään nykyisen voimajohdon rinnalle sijoittuu voimajohtoreittien vaihtoehtoissa noin 38,8 kilometriä.

Reittiosuudella Jylkästä Tolosperälle 110 ja 400 kilovoltin voimajohdot jakaantuvat omille reittiosuuksilleen. Kalajoen Tolosperän ja Sievin Kukonkylän välillä tarkastellaan kahta reittivaihtoehtoa, joista läntinen sijoittuu suurelta osin rakenteilla olevan Mutkalammen tuulivoimapuiston 2x110 kilovoltin voimajohdon rinnalle.

Voimajohtoyhteydelle tarkastellaan kahta vaihtoehtoista reittiä myös Sievin Kukonkylästä Toholammin Höyläsalonnevalle. Niistä läntinen sijoittuu hyvin lyhyeltä osin nykyisen 110 kilovoltin voimajohdon rinnalle ja itäinen lähemmäksi Toholammin keskustaajamaa. Kaakkoon suuntautuva Lestijärven haarajohto toteutetaan vain 400 kilovoltin rakenteisena. Kokkolan Hangasnevalta Alajärven sähköasemalle läntinen reittivaihtoehto ja sen kolme alavaihtoehtoa sijoittuvat lähemmäksi Vetelin ja Vimpelin keskustaajamia. Itäinen reittivaihtoehto sijoittuu lähemmäksi Halsuan keskustaajamaa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely (YVA)

YVA-menettelyn tavoitteena on edistää hankkeen kannalta merkittävien ympäristövaikutusten tunnistamista, arviointia ja huomioonottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia. YVA-menettelyssä ei tehdä hanketta koskevia päätöksiä, vaan tavoitteena on tuottaa monipuolista tietoa päätöksenteon perustaksi.

YVA-menettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa hankevastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiohjelman, jonka tarkoituksena on mm. esittää tiedot laadituista ja suunnitelluista selvityksistä, arvioinnissa käytettävistä menetelmistä sekä hankkeen aikataulusta. Yhteysviranomaisen antaa ohjelmasta lausunnon, jossa huomioidaan ohjelman kuulemisvaiheessa annetut lausunnot ja mielipiteet.

Arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen lausunnon perusteella hankkeesta vastaava laatii ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, jossa esitetään tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista sekä yhtenäinen arvio vaihtoehtojen ympäristövaikutuksista. YVA-menettely päättyy yhteysviranomaisen arviointiselostuksesta antamaan perusteltuun päätelmään. Arviointiselostus ja perusteltu päätelmä tulee liittää mahdollisiin lupahakemusasiakirjoihin.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet on lueteltu YVA-lain (252/2017) liitteen 1 hankeluettelossa. Nyt kyseessä oleva hanke edellyttää ympäristövaikutusten arviointimenettelyä hankeluettelon

kohdan 8) *energian ja aineiden siirto sekä varastointi*, alakohdan b) *vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset voimajohdot, joiden pituus on yli 15 kilometriä* mukaisesti.

OSALLISTUMISEN JÄRJESTÄMINEN JA YHTEENVETO ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUISTA LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Tiedottaminen ja kuuleminen

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta ja kuulutuksesta ilmoitettiin Kalajaska, Keskipohjanmaa, Österbottens Tidning ja Järviseu tu -lehdissä. Arviointiohjelmaa koskeva kuulutus on ollut nähtävillä 8.12.2021 – 28.1.2022 on ollut nähtävillä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla sekä verkkosivuilla www.ymparisto.fi/jylkkaalajarvivoimajohtoYVA. Ilmoitus kuulutuksesta on julkaistu Kalajoen, Alavieskan, Sievin, Kannuksen, Toholammin, Kokkolan, Kaustisen, Vetelin, Halsuan, Perhon, Vimpelin ja Alajärven kuntien verkkosivuilla.

Arviointiohjelman ja kuulutuksen paperiversiot ovat lisäksi olleet nähtävillä Kalajoen kirjastossa, Alavieskan kunnankirjastossa, Sievin pääkirjastossa, Kannuksen kaupunginkirjastossa, Toholammin kunnankirjastossa, Ullavan kirjastossa (myös ruotsinkielinen tiivistelmä), Kaustisen kunnankirjastossa, Vetelin kunnankirjastossa, Halsuan kirjastossa, Perhon kunnankirjastossa, Vimpelin kirjastossa ja Alajärven kaupunginkirjastossa.

Arviointiohjelmaa koskeva sähköinen yleisötilaisuus pidettiin 14.12.2021. Lausunnot arviointiohjelmasta pyydettiin seuraavilta tahoilta: Kalajoen kaupunki ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, Kalajoen ympäristöterveydenhuolto, Alavieskan kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Alavieskan ja Sievin ympäristöterveydenhuolto: Kallion peruspalvelukuntayhtymä, Sievin kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Kannuksen kaupunki ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto (Kannus, Kokkola, Kaustinen, Halsua, Perho, Toholampi, Veteli), Toholammin kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Kokkolan kaupunki ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, Kaustisen kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Vetelin kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Halsuan kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Perhon kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Vimpelin kunta ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, Alajärven kaupunki ja kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen, Seinäjoen alueen ympäristöterveydenhuolto (Vimpeli, Alajärvi), Pohjois-Pohjanmaan museo, K. H. Renlundin museo, Seinäjoen museot, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan liitto, Birdlife Keski-Pohjanmaa ry, Energiavirasto, Finavia Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Luonnonvarakeskus, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Metsähallitus Rannikon luontopalvelut, Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala, Metsänhoitoyhdistys Keskipohja, Metsänhoitoyhdistys Suomenselkä, MTK Etelä-Pohjanmaa, MTK Keski-Pohjanmaa, MTK Pohjois-Suomi, Puolustusvoimat, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan Piiri ry,

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry, Suomen metsäkeskus julkiset palvelut, Suomen riistakeskus, Suomenselän lintutieteellinen yhdistys, Säteilyturvakeskus, Työ- ja elinkeinoministeriö, Varsinais-Suomen ELY-keskus /kalatalousviranomaisen, Väylävirasto.

Lisäksi asiantuntijakommentit pyydettiin Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Alueiden käyttö- ja vesihuolto-, Luonnonsuojelu-, Vesistö- ja Ympäristönsuojeluyksiköiltä sekä Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelta.

Yhteenvedo saaduista lausunnoista ja mielipiteistä

Yhteysviranomaiselle on toimitettu 48 lausuntoa, 6 asiantuntijakommenttia sekä 95 mielipidettä. Annetut lausunnot, mielipiteet ja asiantuntijakommentit ovat kokonaisuudessa liitteessä 1. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja Puolustusvoimat ovat ilmoittaneet, että heillä ei ole arviointiohjelmasta lausuttavaa.

Alajärven kaupungin tekninen lautakunta esittää, että arviointiohjelmassa esitettyjä johtoreittejä ei hyväksyttäisi jatkotarkasteltaviksi perusteluissa esitettyjen erityisten haittaavien tekijöiden takia. Tekninen lautakunta esittää kokonaan uutta linjausta johtoreiteille (lausunnon karttaliite). Johtoreitit ovat pääosin vastoin voimassa olevaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaa ja vaarantavat erittäin merkittävästi sijoittumisellaan alueella jo olevaa ja sinne tulevaa asumista, alueen elinoloja, loma-asumisen virkistysvaikutuksia ja koko alueen elinkeinotoimintaa sekä alueen luonto- ja maisema-arvoja, järvien ja lampien virkistyskäyttöä, eläimistöä, runsasta loma-asumista ja erityisen karua sekä haavoittuvaa ympäristöä ja maisemakuvaa. Iirujärvi on kaavoitettu kokonaisuudessaan ja sen ranta-asutuksen sekä virkistyskäytön häiriöttömyys on turvattu mm. moottorivenekiellolla.

Alavieskan kunnanhallitus vaatii, että Alavieskan kunnan alueella kahdesta voimajohtoreittivaihtoehdosta hylätään Tolosperä-Kukonkylä itäinen vaihtoehto ja vaihtoehdoksi valitaan Tolosperä-Kukonkylä läntinen vaihtoehto. Taluskylällä voimajohtolinjan etäisyydet asutukseen ovat liian lyhyet, ja linja haittaa sekä 2021 kunnostettuja virkistysmahdollisuuksia että 2019 kunnostettua lintujen levähdysaluetta (Vetenjärven kosteikko). Myös Yli-Käännän ja Kähtävän kyliin etäisyys on liian lyhyt.

BirdLife Keski-Pohjanmaa ry toteaa, että laaditut linnustonselvitykset ovat puutteellisia: merkittävä osa varsinkin vähälukuisemmista lajeista jää havaitsematta, koska selvitykset on tehty yhden kesäkauden aikana keskittyen ennalta arvioiden arvokkaille alueille. Tiira-havaintoaineisto tulisi hyödyntää selvityksissä ja kesän 2021 pesimälinnustonselvitystä tulee täydentää kevään ja kesän 2022 aikana. Voimalinjojen vaikutuspiiriin kuuluu myös useita maakotkareviirejä. Maakotkalle lähelle ydinreviiriä sijoittuvat voimalinjat aiheuttavat merkittävän törmäys- ja sähköiskun vaaran. Selvityksissä tulee käyttää Metsähallituksen käytössä olevaa elinympäristömallia. Voimalinjan vaikutusalueella pesivien kalasääskien ja niiden saalistusalueiden väliset lentoreitit tulee kartoittaa. Lähialueiden Natura-kohteista tulee tehdä luonnonsuojelulain edellyttämät vaikutusarviointit ja vaikutukset kohteisiin, niiden linnustoon ja suojeluarvoihin tulee arvioida huolellisesti. Lestijoen arvokkaan maisema-alueen ylittävät linjavaihtoehdot aiheuttavat paitsi maisemallisen haitan, voivat olla kohtalokkaita jokivarren peltoaukealla kevät- ja syysmuutolla levähtävälle

linnustolle. Itäinen vaihtoehto sivuaa linnustollisesti arvokasta Kirkkojärveä. Läntisen vaihtoehdon joen ylityspaikan vieressä on tunnettu harmaahaikaran pesäpaikka, jota linnustoselvityksissä ei mainita. Vetelissä sijaitseva Haapajärvi on merkittävä lintujen keväinen lepäily- ja ruokailualue, ja sille on laadittu vuonna 2022 toteutettava kunnostussuunnitelma. Haapajärvellä pesivään ja lepäilevään linnustoon on tehtävä selvitys. Yhteisvaikutuksia muiden voimalinja- ja tuulivoimahankkeiden kanssa on selvitettävä huolellisesti. On myös selvitettävä voimalinjojen sijoittaminen yhteisiin pylväisiin sekä muita linjausvaikutuksia, sillä esitetyt voimalinjat sijoittuvat monin paikoin suojelualueille, sivuavat niitä liian läheltä tai aiheuttavat suojelualueiden välille estevaikutuksia.

Eskolan kyläyhdistys ry toteaa, että etenkin läntinen linja aiheuttaa merkittävää haittaa Eskolan kylässä Kannuksessa. Metsähallitus on aloittamassa kesällä 2022 Natura-alueella sijaitsevan Viitajärven kunnostustyöt. Läntinen linja kulkisi myös liian läheltä Antinojan ja Hanhinevan kylänosia ja aiheuttaisi suurta haittaa alueen asumiselle, rakentamiselle ja elinkeinoille sekä Leppilammen historialliselle perinnemaisema-alueelle ja kyläkokonaisuudelle.

Etelä-Pohjanmaan liitto toteaa, että kaikki vaihtoehdot sivuavat tai halkaisevat Alajärven Uusikylän kyläalueen. Alajärven itäinen vaihtoehto kulkee kahden pohjavesialueen kautta. Reittivaihtoehdoista Alajärvi läntinen – keskimäinen vaihtoehto sijoittuu Natura 2000-verkoston kuuluvan alueen läheisyyteen. Reittivaihtoehdoista eteläinen risteää turvetuotantoon soveltuvien alueiden merkinnän kanssa. Reittivaihtoehdossa Hangasneva-Alajärvi läntinen voimajohto risteää kalliokiviainesten ottamisalueen merkinnän kanssa Vimpelin koillispuolella. Seuraavat tekstikohdat tulee päivittää: Etelä-Pohjanmaan uuden maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 15.12.2021-15.2.2022; Pohjanmaan maakuntien tuulivoimaselvityksessä tunnistettiin mm. Alajärven pohjoisosissa ja Vimpelissä potentiaalisia tuulivoima-alueita, joiden halki esitetyt linjavaihtoehdot kulkevat, ja näiden keskinäiset vaikutukset tulee selvittää; kulttuuriympäristöön ja maisema-alueisiin kohdistuvat inventoinnit ja selvitykset löytyvät liiton nettisivuilta.

Halsuan kunnanhallitus huomauttaa, että YVA-ohjelman lähtötiedoista puuttuu koko Halsuan kunnan käsittävä yleiskaava. Kunta esittää itäisestä linjavaihtoehdosta luopumista. Itäinen reittivaihtoehto aiheuttaa huomattavaa haittaa Halsuanjärven oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa osoitettujen kolmen uuden rakennuspaikan toteuttamiselle. Se kulkisi myös huomattavan lähellä maakunnallisesti arvokasta Halsuanjärveä ja haittaisi Halsuan Helmen leirintäalueen toimintaa. Maisemavaikutuksia tulisi tarkastella myös suhteessa Halsuan keskustaan ja valtakunnallisesti arvokkaaseen Halsuan kirkkoon ja kirkkotiehen. Metsäpeuroihin kohdistuvista vaikutuksista tulee tehdä vasomis- ja pikkuvasa-aikaan kohdistuvat tarkat selvitykset Pilvinevan Natura-alueen läheisyyden johdosta.

Het-partio ry Alajärveltä huomauttaa, että suunniteltu voimajohtolinjaus kulkee partiolaisten kämpän yli ja muuttaa tämän alueen partio toimintaan soveltumattomaksi. Toteutuessaan linja myös muuttaisi luonnontilaista ympäristöä merkittävästi.

Jallun Hiekka Oy huomauttaa, että Vimpelissä linja kulkee kahden yhtiön louhoksen, joilla on voimassa olevat maa-ainesluvut, välittömässä läheisyydessä. Neerpakan kallioalue on varattu maakuntakaavassa kallionottoalueeksi.

Kalajoen kaupungin lausunnossa katsotaan, että Jylkän alueen muuntamon ja siirtolinjojen toteutus on muodostunut alueen maanomistajille, asukkaille ja yrityksille jo nyt kohtuuttomaksi. Alueella on suoritettava erittäin yksityiskohtainen ja perusteellinen ympäristövaikutusten arviointi ja vuoropuhelu ennen jatkotoimenpiteistä päättämistä. Mehtäkylän kyläalue, Raution asemaakaava ja Verkasalon tuulivoimahanke on lisättävä YVA-ohjelmaan. Karttamerkitöjä tulee selvittää (mm. rajat, rakennukset). Selvityksessä tulee selkeästi ja konkreettisesti esittää mitä vaikutuksia voimajohtolinjalla on asuin- ja yritystoimintaan sekä mitä maisemavaikutuksia voimalinjoilla on arvokkaisiin kyläalueisiin sekä tulee varmistaa, etteivät arvokkaat kulttuuriympäristöt ja kyläalueet vaarannu. Asuin- ja lomarakennusten sekä yritysten määrä ja sijainti tulee tutkia vähintään 1 kilometrin etäisyydellä voimalinjasta. Myös pellon ja metsän rajalle sijoittuva voimajohtoalue tulee selvittää. Linjauksista tulee neuvotella maanomistajien kanssa ja taloudelliset vaikutukset maanomistajille tulee selvittää. Arvokkaat luontokohteet tulee huomioida. Muiden verkkotoimijoiden ja tuulivoimahankkeiden sekä alueen muiden hankkeiden yhteisvaikutukset mm. maankäyttö- ja maisemavaikutuksineen tulee tutkia ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa tulee selvittää haitallisten vaikutusten pienentämiseksi. Kaupunki katsoo, että YVA-ohjelmassa esitetty vaihtoehtotarkastelu on puutteellinen ja esitetyjä vaihtoehtoja liian vähän. Aikataulua tulee tarkistaa, jos havaitaan, että se on liian tiukka selvitysten laatimiselle, vaikutustenarvioinnille ja laajemmalle kuulemiselle. Maakuntakaavat, kaikki asemakaavat ja yleiskaavat ja näihin kaavoihin liittyvät selvitykset tulee huomioida eikä voimajohtolinja saa olla kaavojen vastainen eikä vaikeuttaa tulevaa kaavoitusta ja maankäyttöä. Voimajohtolinjan vaikutukset asuin- ja lomarakentamiselle sekä yrityksille tulee esittää konkreettisesti ja mallintamalla. Hankkeessa tulee tutkia uusien teknologisten ratkaisujen hyödyntämistä. Haitallisia vaikutuksia tulee vähentää suunnittelulla ja rakentamisen aikaisilla ratkaisuilla ja tulee esittää haittavaikutuksia lieventävät konkreettiset toimenpiteet. Hankkeessa tulee järjestää uusi yleisötilaisuus ja asukaskysely. Kaupunki katsoo, että mikäli jompikumpi toteutetaan, niin voimajohtolinjavaihtoehdoista tulee valita lyhyempi ja suorempi, saatavissa olevilla tiedoilla vähäisempiä haitallisia vaikutuksia aiheuttava Tolosperä-Kukonkylä itäinen vaihtoehto.

Kannuksen kaupunki huomauttaa, että arviointisuunnitelmassa esitetty läntinen linjaus välillä Kukonkylä-Höyläsalonneva sijoittuu alueelle, jolla on merkittäviä virkistys- ja luontoarvoja. Kaupunki huomauttaa, että voimalinjan rakentaminen tulisi toteuttaa etäälle asutuksesta ja hoidetuista luonto- ja virkistyskohteista.

Kaustisen kunnanhallitus toteaa, että YVA-menettelyssä on kyettävä huomioimaan ihmisiin, maanomistajiin ja elinkeinoinhin kohdistuvat vaikutukset. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös lunastusmenettelyn epäkohtiin ja kehittämiseen. Lisäksi huomautetaan, että läntinen vaihtoehto halkaisee Pohjalaismaakuntien tuulivoimaselvityksessä Kaustisen ja Vetelin alueille ositetun yhtenäisen alueen, joka mahdollistaisi 76 voimalan rakentamisen, ja sen vaikutukset tuulivoima-alueeseen tulee selvittää.

Kaustisen kunnan ympäristölautakunta huomauttaa, että YVA-ohjelmassa ei ole huomioitu voimalinjan vaikutusta turkistarhaukseen lukuun ottamatta lisääntyneitä lokkikantaa. Läntinen vaihtoehto kulkee läheltä Köyhäjoen turkistarha-aluetta. Alueella on todettu myös suurpetoja kuten susia. Voimalinjat halkovat myös peurojen vasomisalueita. Petolintujen ruokailulennot voivat suuntautua molempien johtoreittivaihtoehtojen yli. Voimalinja on kaavailtu kulkevan Ullavanjärven ja Vionnevan välistä, jolloin Ullavanjärvellä saalistavalla linnulla on suurempi riski törmätä voimalinjaan. YVA-ohjelmassa sanotaan ristiriitaisesti linnuston käyvän saalistamassa Ullavanjärvellä, ja ettei voimalinjalla ole vaikutusta saalistamiseen. Ympäristölautakunta esittää, ettei voimalinjaa vedetä Kaustisen kunnan halki, vaan käytettäisiin olemassa olevaa voimalinjaa, joka kulkee Vetelin ja Perhon rajalla, tai voimalinjan rakentamista Lylynevan kautta Ullavanjärven ja Venetjoen tekojärven pohjoispuolelta.

Kaustisen seutukunta huomauttaa, että YVA-menettelyssä on kyettävä huomioimaan ihmisiin, maanomistajiin ja elinkeinoihin kohdistuvat vaikutukset. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös lunastusmenettelyn epäkohtiin ja kehittämiseen.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että 5. vaihemaakuntakaava on tullut lainvoimaiseksi 3.1.2022 ja sen suunnittelumääräykset tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Suunnitellut voimajohtoreitit sijoittuvat Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle ja liitto korostaa, että suunnittelussa tulee noudattaa alueella voimassa olevan oikeusvaikutteisen maakuntakaavan suunnittelumääräyksiä. Liitto esittää, että hankkeesta vastuussa oleva toimija selvittää uuden reitin etsimistä siten, että voimajohto kiertäisi Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen. Liitto näkee suunnitellun siirtoverkon tarpeen, mutta pitää kuitenkin tärkeänä, että voimajohtohanketta ja sen toteutumista voidaan edistää ekologisesti kestävällä tavalla, maanomistajien ja kuntien näkökulmat huomioon ottaen sekä luonnon monimuotoisuus huomioiden. Erityisen tärkeänä Keski-Pohjanmaan liitto pitää tehtäviä maisema-analyysyjä. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan voimajohtolinjauksissa on ensisijaisesti hyödynnettävä nykyisiä johtokäytäviä. Keski-Pohjanmaan liitto esittää selvitettäväksi lisää reittivaihtoehtoja lausuntopalautteiden pohjalta. Jatkovalmistelussa on turvattava riittävä hankkeen, kansalaisten ja kuntien välinen vuorovaikutus.

Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto katsoo, että vaihtoehtoista tulisi suosia niitä, joissa asuntojen määrä linjan lähietäisyydellä jää mahdollisimman vähäiseksi. Suoranaisia terveysvaikutuksia ei nykytutkimusten mukaan ole edes varsinaisen johtolinjan alla, mutta suositus on sijoittaa rakennukset mahdollisimman etäälle. YVA-selostuksessa olisi hyvä tehdä linjausvaihtoehtojen väliset vertailut lähietäisyydelle jäävien asuntojen osalta eikä vain kunnittaisten asuntojen lukumäärän perusteella. Kukonkylä-Hangasneva ja Hangasneva-Alajärvi väleillä asutuksen näkökulmasta läntinen vaihtoehto olisi parempi kuin itäinen. Pylvässuunnittelussa hyvä huomioida Hirvelänkankaan pohjaveden muodostumiselle tärkeä ydinalue, sitä mahdollisuuksien mukaan välttämällä.

K.H. Renlundin museo toteaa, että arviointiohjelmassa ei ole huomioitu vuoden 2021 arkeologisen muinaisjäänneinventoinnin tuloksia. Alustavan inventointiraportin tietojen mukaan huomattava määrä muinaisjäännekohteita sijaitsee

voimajohtoreittien läheisyydessä, osa jopa linjausten sisäpuolella. Näin ollen voimajohtohankkeen vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön voivat olla merkittäviä, erityisesti rakentamisvaiheessa sekä huolto- ja kunnostustöissä. Vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön tulee arvioida vuoden 2021 inventointitulosten pohjalta ja huomioida muinaismuistolain mukaisesti suunniteltaessa pylväiden sijoittelua ja rakennustöitä. Maisema-alueiden lähtötietojen osalta lausunnossa täsmennetään, että Valtioneuvosto on 18.11.2021 päätöksellään vahvistanut Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Maisemavaikutuksia havainnekuvineen tulee erityisesti laatia Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen osalta sekä maakunnallisesti arvokkaissa maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteissa. YVA-prosessissa on tärkeä huomioida tuulivoimahankkeiden ja niihin liittyvien sähkönsiirtoratkaisujen yhteisvaikutukset sekä hakea ratkaisuja yhteisvaikutusten minimoimiseksi etenkin maisemallisesti herkkillä alueilla, arvokkaiden rakennusperintökohteiden läheisyydessä ja asutuksen läheisyydessä.

Kokkolan kaupunki (kaupunginhallitus sekä rakennus- ja ympäristölautakunta) huomauttavat lausunnossaan, että tehdyt luonto- ja linnustoselvitykset ovat suppeita ja osittain puutteellisia. Mm. suuri osa alueen vähälukuisemmasta lintulajistosta on jäänyt havaitsematta, eikä Tiira-havaintojärjestelmää ole hyödynnetty. Mikäli hankkeeseen tulee uusia selityksiä tai reittivaihtoehtoja, on aikataulu haasteellinen. Lausunnossa todetaan suurimmaksi puutteeksi vaihtoehdon puuttuminen Kokkolan kaupungin osalta. Ullavanjärven eteläpuolitse kulkeva linjaus tulee tarkastella vaihtoehtona ja etsiä asutuksen, maisemahaittojen, luontovaikutusten ja aluetalouden kannalta haitattomin vaihtoehto. Linjauksessa tulee pyrkiä hyödyntämään myös kiinteistöjen rajalinjoja. Lausunnossa huomautetaan, että leveä linjakäytävä vie laajat alueet metsätalousmaata, jolla on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia maanomistajille, mutta myös arvokkaiden metsä- ja suoympäristöjen eläimistöön mm. pirstoutumisen, elinympäristöjen kaventumisen ja liikkumisestevaikutuksen kautta. Alueella olevien muiden toimijoiden voimajohtolinjojen yhteisvaikutukset tulee selvittää, samoin kuin voimajohtojen sijoittaminen yhteispylväisiin. Yhteisvaikutukset tulee arvioida YVA-selostuksessa huomioiden sähkönsiirtoverkkojen kokonaisuus ja myös alueen rakentuvat ja suunnitellut tuulivoiman tuotantoalueet ja mm. Läntän kaivosalue.

Lestijokiseudun ympäristöyhdistys katsoo, että suunnitelma on hyvä esimerkki tuulivoiman hallitsemattomasta rakentamisesta, jonka seurauksena jälkikäteen joudutaan suunnittelemaan ja rakentamaan uusia voimalinjoja. Toholammilla linja kulkee molemmissa vaihtoehdoissa läpi Lestijokilaakson arvomaiseman. Itäinen vaihtoehto kulkee Kirkkojärven eteläpuolelta läheltä kirkonkylää. Se sijoittuu myös laulujoutsenten kulkureitille, joka on Papuanjärven ja Kirkkojärven välillä. Myös läntinen vaihtoehto kulkee Lestijoen arvomaiseman läpi. Arvomaiseman rikkominen pitäisi estää ja yhdistys esittää, että tutkitaan mahdollisuus rakentaa voimalinja Eskolan Leppilammelta nykyistä voimalinjaa pitkin Syrjäselälle ja sieltä Ritanevan eteläpuolelta Lestijärven/Halsuan voimalinjan risteykseen Hongistonjärven eteläpuolelle.

Luonnonvarakeskus LUKE toteaa, että vaikutusten arviointeja tehdessä tulee huomioida susireviirit. Muutokset reviirien ydinalueilla saattavat vaikuttaa suden

pesimä- ja levähdysalueisiin ja siten lisääntymismenestykseen. Voimajohtoreittivaihtoehtojen lähialueilla on metsäpeuralle tärkeitä vasomisalueita. Johtoalueelle tai sen välittömään läheisyyteen sijoittuu myös peuran talvehtimisalueita sekä syys- ja kevätlaidunkierron alueita. Peurojen on havaittu välttävän voimajohtoalueita ja erityisesti vasalliset vaatimet ovat herkkiä häiriöille. Hankkeella saattaa olla negatiivisia vaikutuksia metsäpeuralle, joka tulee ottaa huomioon suunnitelmavaiheessa kiinnittämällä huomiota erityisesti rakentamisvaiheen ajankohtaan ja ekologisten yhteyksien säilyttämiseen. Lieventämistoimenpiteet tulee huomioida metsäpeurojen sekä linnuston osalta. On tärkeää, että direktiivilajien asuttamilla alueilla otetaan huomioon muun maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin.

Metsähallitus esittää, että tehtävissä selvityksissä kiinnitettäisiin enemmän huomiota ekologisten yhteyksien säilyttämiseen Natura-alueiden, muiden luonnonsuojelualueiden sekä muuten luonnontilaisten alueiden välillä. Luontoselvityksissä tulisi arvioida huolellisesti vaikutuksia myös pieniin luonnonsuojelualueisiin, eikä johtoalue saisi ulottua suojeluun varatulle alueelle. Metsähallitus pitää erityisen tärkeänä Natura-arvioinnin tekemistä Jäkälänevan, Vionnevan, Pilvinevan ja Käärmekallioiden Natura-alueille. Arvioitaessa hankkeen vaikutuksia Natura-alueisiin, tulisi tarkastella alueiden välistä kytkeytyneisyyttä niillä liikkuvien lajien kannalta ja yhteisvaikutuksia alueelle sijoittuvien muiden hankkeiden, kuten tuulivoima- ja kaivoshankkeiden kanssa. Osana ympäristövaikutusten arviointia tulisi laatia selvitys hankkeen vaikutuksista metsäpeuraan. Selvityksessä tulisi tarkastella erityisesti lineaaristen rakenteiden (mm. voimalinjat, tiet) vaikutusta metsäpeurojen vasomisalueisiin, niiden välisiin ekologiisiin yhteyksiin sekä vaelluksiin kesä- ja talvialueiden välillä. Arviossa tulisi huomioida muiden hankkeiden yhteisvaikutukset. Maakotkille merkittävimmät riskit muodostuvat alueilla, missä linja sijoittuu ydinreviirille ja siellä kotkien suosimiin ympäristöihin. Jylkkä-Alajärvi voimajohdon itäinen vaihtoehtojen päälinja sijoittuu kuudelle ja läntinen kolmelle maakotkareviirille, paikoitellen ydinreviirille. Metsähallituksen mielestä ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä tulisi esittää kaikille maakotkan reviirille sijoittuville hankevaihtoehdoille elinympäristömallinnuksiin perustuvat tarkastelut. Myös muuttohaukkojen ravinnonhankintamatkat tulee huomioida arvioinnissa.

MTK Keskipohjanmaa, MTK Etelä-Pohjanmaa, MHY Keskipohja, MHY Pyhä-Kala ja MHY Suomenselkä ovat jättäneet yhteisen lausunnon, jossa painotetaan hankkeen vaikutuksia maa- ja metsätalouteen ja vaaditaan, että Fingrid Oyj:n tulee tehdä tilakohtainen selvitys hankkeen vaikutuksesta maa- ja metsätalouden olosuhteiden heikkenemisen vaikutuksesta tilojen elinkeinon ja talouteen. Hankkeen aikataulun katsotaan olevan tiukka, ja sen mittaluokka sekä rakentaminen täysin uuteen johtokäytävään edellyttää erityisen huolellista arviointia. Hankkeen tiedotuksen riittävyys maanomistajille tulee selvittää ja vuorovaikutuksen parantamiseksi tulee järjestää yleisötilaisuuksia. Kiinteistöjen arvoon vaikuttavat asiat tulee arvioida. Arvioinnissa tulee tarkastella korvausmenettelyitä ja niitä tulee kehittää. Vaikutusten arviointi on laadittava pitkän aikavälin suorista ja epäsuorista kumuloituvista vaikutuksista ihmisiin, elinkeinoihin sekä luontoon ja se on tarpeen tehdä myös paikallisella ja koko hankealueen kattavalla tasolla. Vaikutukset pintavesien

virtauksiin ja riskit pohjavesille tulee selvittää. Hiilinielujen muutoksien vaikutukset tulee arvioida sekä kuntatasolla että koko hankealueella ja hankkeen aiheuttama metsäkato tulee huomioida. Myös vaikutukset metsäpeuroihin, arvokkaihin maisemaluonnon alueisiin, sekä pelto- ja metsäteihin tulee arvioida. Maakaapelointi tulee huomioida maakunnallisesti arvokkailla maisemaluonnon alueilla.

MTK Perho katsoo, että hankkeella on merkittävä vaikutus alueen maa- ja metsätalouteen ja vaikutukset on arvioitava kriittisesti, jotta välttyttäisiin tilakohtaisilta haittavaikutuksilta. Maanvuokra on korvattava täysimääräisenä alueelta, joka menetetään peltoviljelyksestä. Peltoalueilla tulee käyttää haruksetonta portaalipylvästyppiä. Hankkeen tarvitsemat yksityistiet ja viljelystiet on myös kartoitettava. Metsätalouden tuoton menetykset on korvattava täysimääräisinä. Johtoreitti kulkee Peltokankaan ja Haukan kylän lävitse läheltä asutuksia, eikä terveyshaittoja voi täysin sulkea pois. Kiinteistöjen arvo tulee romahtamaan. Hankkeen aikatauluun ja parempaan tiedotukseen maanomistajille tulee kiinnittää huomiota.

MTK Rautio katsoo, että maanomistajat olisi tullut osallistaa heti hankkeen alkuvaiheessa. Nykyinen lunastuslaki ei korvaa menetyksiä riittävästi. Linjan alle syntyy aukko, joka ei sido hiiltä. Lisäksi valmista tiestöä ei ole kaikille linjavaihtoehdoille, millä on myös vaikutuksia luontoon. Taloudelliset vaikutukset tulee huomioida tilatasolla.

MTK Toholampi ry huomauttaa, että uusi voimajohtolinja vaatisi uusien maastokäytävien luomista Toholammilla ja siten suuren määrän pakkolunastettavaa metsää. Korvauksen tulee olla sellainen, että sillä pystyy hankkimaan vapailta markkinoilta vastaavanlaista maa- tai metsätalousmaata markkinahintaan. Fingridin tulisi pyrkiä yhteistoimintaan tuulivoimayhtiöiden kanssa johtokäytävien määrän minimoimiseksi. Linjan reittivaihtoehdot tulevat kummassakin tapauksessa ylittämään Lestijoen, joka on korvaamaton kulttuurimaisema, ja lisäksi Natura-alueita. Itäinen reittivaihtoehto halkoo Lestijoen aivan kylän pinnasta, läheltä Kirkkojärveä. Fingridin tulee etsiä vielä muita mahdollisuuksia voimajohtoreitille ja pyrkiä käyttämään hyväkseen jo olemassa olevia sähkölinjakäytäviä, sekä tarkastelee maakaapeloinnin mahdollisuutta etenkin peltomaan ylityksessä/alituksessa.

MTK Veteli toteaa, että toteutuessaan voimajohtolinjat aiheuttaisivat merkittäviä haittoja ja tulonmenetyksiä Vetelin alueen maanomistajille. Haitat tulee minimoida käyttämällä mahdollisimman paljon jo olemassa olevia johtokäytäviä, maakaapelointia sekä pelloille sijoitettaessa uusinta paaluteknologiaa. Haitat tulee korvata täysimääräisesti.

Neova Oy näkee voimajohtolinjauksen itäisen reitin Neovan Kairinevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen kannalta hyvänä vaihtoehtona, sillä se palvelisi paremmin hankkeen verkkoliityntävaihtoehtoja. Vaihtoehtoisen voimajohtolinjausten kulkureiteille jää turvetuotantoalueita, joilla osasta toiminta tulee jatkumaan vielä pitkään. Hankkeessa on arvioitava, miten voimajohtolinjojen vaikutuksia turvetuotantoon voidaan minimoida voimajohtolinjojen ylittäessä turvetuotantoalueen. Erityisesti pylvästyppiin, pylväiden sijoitteluun ja linjan korkeuteen tulee kiinnittää huomiota siten, että tuotantokoneiden kulku linjan alla mahdollistetaan.

Pajamäen talomuseon kannatusyhdistys ry huomauttaa, että Lestijokilaakson viljelymaisema Toholammilla on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Yhdistys katsoo, että suunnitellun voimajohdon molemmat esitetyt linjausvaihtoehdot ovat jyrkästi ristiriidassa maankäyttö- ja rakennuslain ja maakuntakaavan kanssa, joissa edellytetään valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen arvojen turvaamista. Linjat aiheuttaisivat haittaa myös linnustolle ja maataloudelle, vähentäisivät asumisviihtyvyyttä ja heikentäisivät jokilaakson arvoa kulttuurimatkoille.

Patanan kyläyhdistys lausuu, että suunniteltu läntinen voimalinja aiheuttaisi korvaamattoman vahingon Patanan kylälle muuttaessaan ratkaisevasti maisemaa ja aiheuttaisi merkittävää haittaa luontomatkailulle. Linja aiheuttaa pysyvää haittaa myös maa- ja metsätaloudelle. Haittavaikutus asutukselle on suuri ja linja tulisi näkymään myös Patananjärven rantakaava-alueen asutukselle. Linjalla olisi kielteisiä vaikutuksia maisema-alueille (mm. Vetelinjokilaakso) ja perintökohteille. Lausunnossa huomautetaan myös Porasenjoen ranta-alueella olevista liito-oravan pesimäalueista, joita ei ole selvityksessä huomioitu. Lausunnossa esitetään uutta tutkittavaa linjausta laajentamalla olemassa olevaa kantaverkkolinjaa Alajärveltä Raaheen ja tekemällä siitä siirtolinja Kalajoelle Sievin eteläpuolelta.

Perhon kunnan kunnanhallitus toteaa, että reittivaihtoehto (H-J) Hangasneva-Alajärvi itäinen vaihtoehto, ei ole suotava, sillä se kulkee Peltokankaan ja Haukan kylien lävitse liian läheltä asuinrakennuksia. Tämä aiheuttaisi lähimmille asukkaille huomattavaa haittaa asumisviihtyvyyteen mm. maisemallisen haitan ja koronamelun osalta. Myöskään terveydellisiä vaikutuksia ei voida sulkea täysin pois koskien voimajohtojen magneettikenttiä. Voimajohtoreitti vaikuttaisi myös asuinkiinteistöjen arvoon, mikä tulee huomioida maksettavissa korvauksissa. Lausunnossa toivotaan, että löytyisi uusi linjaus, josta aiheutuisi mahdollisimman vähän haittaa asutukselle ja viljelyksille.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus huomauttaa, että Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman ja kaavatilanne tulee tältä osin päivittää lähtötietoihin arviointiselostusvaiheessa. YVA-ohjelmasta puuttuvat maakuntakaavojen yleismääräykset, jotka tulee lisätä lähtötietoihin, samoin kuin mahdolliset yleiskaavoissa olevat yleismääräykset. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee tarkastella myös hankkeen suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Asutuksen, virkistys- ja elinkeinon nykytilatiedot on kuvattu selkeästi ja asukkaisiin kohdistuvia vaikutuksia tuodaan kattavasti esiin. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta tulisi lähtötietoja täydentää myös paikallisesti arvokkailla rakennetun kulttuuriympäristön kohdetiedoilla. Avoimille viljelyalueille sijoittuvien sähkönsiirtoreittien maisemavaikutukset tulee selvittää ja tehdä hyvät havainnekuvat etenkin sellaisilta avoimilta viljelyalueilta, jotka sijoittuvat oleellisesti ihmisten elinympäristöihin. Maiseman lisäksi on erittäin tärkeää arvioida leveän voimajohtoalueen vaikutuksia peltojen viljelykäyttöön. Lausunnossa huomautetaan arviointiohjelman luvun 6.6. jaottelusta sekä siitä, että ohjelma on rakennetun kulttuuriympäristön vaikutusten arvioinnin kuvaamisen osalta puutteellinen. Vaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota mm. happamiin sulfaattimaihiniin sekä rantapuuston poistamiseen virtavesien rannoilta. Lausunnossa huomautetaan sekä linnuston että liito-oravien osalta tarvittavan laajempaa selvitystä. Kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa on tärkeää huomioida suunnitellun

hankkeen koko elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästöt ja tehdä hiilivarasto- ja nielulaskelmat huomioiden johtoalueen raivauksen ja kunnossapidon vaikutukset puustoon, muuhun kasvillisuuteen ja maaperään varastoituneen hiilen määrään. Vaikutusten merkittävyyden arvioinnissa käytettävät kriteerit on esitetty avoimesti ja selkeästi.

Pohjois-Pohjanmaan museo, Museo- ja tiedekeskus Luuppi suosittelee tulevassa ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa käytettäväksi kohteista muinaisjäännösrekisterin mukaisia nimiä ja muinaisjäännöstunnuksia. Inventoinnin jälkeen hankealueelta tunnetaan Pohjois-Pohjanmaan toimialueella 15 muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä sekä yksi muu kulttuuriperintökohde. Hankealueen nykytilaa esittelevän osaan tulee päivittää vuoden 2021 muinaisjäännösselvityksen tulokset. Muinaisjäännökset tulee ottaa huomioon sähkölinjan rakenteiden (esim. harukset) ja mahdollisten huoltoteiden rakentamisen lisäksi myös johtoalueiden kunnossapitovaiheessa.

Pohjan Voima Oy tuo esille, että YVA-ohjelman mukainen johtoreitti H-J sijoittuu osittain Suolasalmenharjun tuulivoimahankkeen alustavalle suunnittelu- / osayleiskaava-alueelle, mutta se voidaan huomioida voimaloiden sijoittelussa. Johtoreittiä H-J ei tulisi siirtää itään, ettei se rajoittaisi tuulivoimaloiden rakentamista.

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto huomauttaa, että sähkönsiirtovaihtoehtojen karttatarkastelussa ja yhteisvaikutusten näkökulmasta on syytä tuoda esille tarkemmin, miten Jylkän sähköasemalle on suunniteltu liitettävän tuulivoiman ja mahdollisesti muiden toimijoiden voimajohtoreitit, siltä osin kuin linjauksia on suunnitteilla tai toteutettu. Arvioinnissa tulee erityisesti huomioida asutus, kaavoitushankkeet ja asutuksen mahdolliset laajenemissuunnat, sekä esittää havainnollisesti karttapohjilla eri vaikutukset ja häiriintyvät kohteet.

Seinäjoen museot toteaa, että arvioitavat vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön on huomioitu riittävällä tavalla YVA-ohjelmassa.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry:n lausunnossa kiinnitetään huomioita useisiin luontokohteisiin, joita reittivaihtoehdot joko sivuavat tai halkovat. Hankkeen linjauksia tulee vielä tarkastella uudelleen ja tarkemmin, että luontovaikutukset tullaan minimoimaan. Lisäselvityksiä on tehtävä etenkin liito-oravakohteiden, vanhojen metsien lintulajien, isojen lintujen muuttoreittien ja levähdysalueiden suhteen. Ekologiset käytävät tulee huomioida suunnittelussa. Lestijoen maisema-alueen osalta linjausta tulisi miettiä uudelleen. Vanhakallion lomamökkikylä on huomioitava, sekä Peltokankaan kylämiljö, joka tuhoutuisi täysin.

Suomen metsäkeskus katsoo, että metsäelinkeinojen harjoittamisen näkökulmasta hanke tulee vaikuttamaan laajojen metsätalousalueiden pirstoutumiseen ja siirtymiseen muuhun maankäyttöön. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee tarkastella voimalinjavaihtoehtojen vaikutuksia kestävän metsätalouden harjoittamiseen. Lisäksi olisi hyvä arvioida, miten hankkeen ympäristövaikutuksia metsäelinympäristöihin voitaisiin lieventää, ja huomioida mm. MTK:n, SLC:n ja Energiategollisuuden hankkeen laatimat yhteiset suositukset sähkölinjojen vierimetsien hoidosta ja lisätä monimuotoisuudelle arvokasta lahopuuta sähkölinjojen vierimetsiin.

Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ry, SSLTY katsoo, että Hangasnevalta etelään lähteivistä vaihtoehdoista läntinen (H-I) on parempi arvokkaiden lintualueiden kannalta. Petolintujen, erityisesti maakotkan pesätiedot tulee ottaa huomioon linjauksia arvioitaessa. Vimpelistä Alajärven Möksyyn suuntautuvista vaihtoehdoista linnuston kannalta paras vaihtoehto on pohjoinen linja (I-J-L).

Säteilyturvakeskus STUK toteaa, että Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (1045/2018) ja sähköturvallisuuslain (1135/2016) vaatimukset suojaavat voimajohtojen sähkö- ja magneettikentän välittömiltä haittavaikutuksilta. Voimajohtojen magneettikentän pitkäaikaisvaikutuksiin liittyvän epävarmuuden vuoksi *Säteilyturvakeskus* suosittelee uusien voimajohtojen rakentamista siten, että niiden aiheuttama magneettivuon tiheys ei pitkäaikaisesti ylittäisi 0,4 μ T voimajohtojen lähellä sijaitsevilla asuinrakennuksissa.

Taluskyllän kyläyhdistyksen kyselyn mukaan kukaan ei kannata itäistä reittiä. Reitillä on useampi talo, ja linja pilaa kylän virkistystoiminnan, jota on aktiivisella toiminnalla lisätty. Vetenjärven kosteikko linjan läheisyydessä on 2019 kunnostettu linnustolle levähdysalueeksi. Mäenmaan luontopolku, jota on viime vuonna parannettu, jää osin linjan alle. Läntinen linja vie vähemmän pinta-alaa.

Toholammin kunnanhallitus katsoo, että esitetyistä itäinen reittivaihtoehto aiheuttaa huomattavaa haittaa nykyisen maankäytön ja valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen näkökulmasta. Se heikentää valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvoja alueella, jossa suuri osa Toholammin asukkaista asuu ja asioi. Johtokäytävä jakaa keskustajaman selkeästi kahteen osaan ja pirstaloi potentiaalisen taajaman laajentumissuunnan. Voimajohdon läntinen vaihtoehto kulkee Lestijoen osayleiskaavan yli lävistäen osayleiskaavan pientalovaltaisen asuntoalueen estäen osittain kaavan toteutumisen. YVA-menettelyssä on kyettävä huomioimaan myös ihmisiin, maanomistajiin ja elinkeinoiniin kohdistuvat vaikutukset. Korvauskäytäntöä tulee kehittää. Kunnanhallitus esittää, että *Fingrid Oyj* etsii vielä vaihtoehtoisia ratkaisuja voimajohdolle hyödyntäen aikaisempia jo maastossa olemassa olevia vanhoja sähkölinjakäytäväratkaisuja. Maakaapelointi tulee huomioida vaihtoehtona Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen katsoo, että Kalajoen Jylkän ja Alajärven välisen voimajohtohankkeen YVA-ohjelmaan tulee sisältyä voimajohtojen rakentamisesta purojen ja jokien elinympäristöille sekä kalastolle aiheutuvien vaikutusten arviointi.

Vetelin kunnanhallitus esittää, että ensisijaisesti toteutettaisiin itäinen linjaus voimalinjoille ja vain siinä tapauksessa, että se on kansallisen huoltovarmuuden takia välttämätöntä. Läntinen rikkoo harvat yhtenäiset pinta-alaltaan merkittävät puustoiset kankaat, aiheuttaisi merkittävää tuhoa kanalinnuille ja muuttolinnuille. Läntisen linjauksen alueella on mm. Haapajärvi ja Viisteenneva, joissa pesii myös uhanalaisia ja harvinaisia lintuja. Myös Seppälän vedenottamo on voimalinjan läheisyydessä. Linjauksen läheisyydessä on myös turkistarha-alueita, joita ei ole huomioitu arvioinnissa. Lisäksi linjaus kulkee useiden turvetuotantoalueiden yli aiheuttaen turve- ja maastopalorisikin. Molemmat linjavaihtoehdot kulkevat myös Pilvinevan Natura-alueen läheltä aiheuttaen merkittäviä vaikutuksia sekä linnustolle että metsäpeuralle.

Itäiselle linjaukselle kunnanhallitus esittää, että voimalinjaa suunniteltaisiin kulkevan kunnan itäpuolella olemassa olevaa 400 kV voimajohtoa mukailen ja yhtyä suunniteltuun voimalinjaan Pollarin/Purontaka kohdalla Venetjoen tekojärven pohjoispuolella. Esitetyn itäisen linjauksen lähellä on virkistysreitti, laavu, paikallisesti merkittävä kulttuurihistoriallinen kohde (Alajoen mylly), sekä Haapasalon asutusta, joka tulisi kiertää kauempaa. Korvaukset maa-alueiden omistajille tulisi olla täysimääräiset ja haittojen sekä luonnolle että maanomistajille mahdollisimman vähäisiä.

Vimpelin kunnan tekninen lautakunta katsoo, että Hangasneva-Alajärvi läntinen linjaus kulkisi lähellä asutusta Huopanan kylän, Koskelan kylän ja Isokankaan alueella. Kaikki Vimpeliä koskevat vaihtoehdot vaarantavat erittäin merkittävästi sijoittumisellaan alueella jo olevaa ja sinne tulevaa asumista, alueen elinoloja, loma-asumisen virkistysvaikutuksia ja koko alueen elinkeino toimintaa. Läntisen linjauksen lähellä on matkailuyritys sekä maansiirtoyritykset, jotka tulee huomioida. Neerpakan kallioalue on merkitty maakuntakaavassa kalliokiviainesten ottamisalueeksi. Vaihtoehdot vaarantavat erittäin suuresti alueen luonto- ja maisema-arvoja, eläimistöä, loma-asumista ja haavoittuvaa ympäristöä ja maisemakuvaa. Linjan valinnassa tulisi huomioida sen vaikutus metsäpeurakantaan, liito-oraviin sekä metsäkanalintuihin.

Väylävirasto tuo esille, että suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylvää estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Voimajohtorakenteiden kuljetuksissa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen. Väylävirasto muistuttaa, että suunnittelussa tulee huomioida Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" - ohje, Liikenneviraston määräys johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle sekä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annettu laki (503/2005). Rautatiealueella voimalinjojen rakentaminen vaatii lunastusluvan ja sopimuksen rautatiealueella työskentelystä.

Etelä-Pohjamaan ELY-keskuksen alueidenkäyttöryhmä katsoo, että kyse on maakuntien tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, kestäviin teknisen huollon järjestelyihin, virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen ja maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen vaikuttavasta hankkeesta. Voimajohtohanke on ollut mukana kolmen maakunnan tuulivoimaselvityksessä. Tämän vuoksi on selvitettävä, voidaanko maakuntakaavoitus ja voimajohtohanke ajallisesti sovittaa toisiinsa. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050 on pantu vireille ja aikataulutettu. Tällä hetkellä on vireillä useita tuulivoimahankkeita kyseisellä yhteysvälillä. Myös täysin uusia uusiutuvia luonnonvaroja hyödyntäviä energiahankkeita, kuten aurinkovoima, voi alueelle myös kehittyä. Voimajohtohankkeessa voidaan paremmin selvittää, miten nämä alueet voidaan kestäväällä tavalla liittää kantaverkkoon. Voimalinja tulee koskemaan myös valtakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Valtioneuvosto on äskettäin hyväksynyt näiden alueiden päivitysinventoinnin. Ympäristöstään vahvasti erottuva rakentaminen on toteutettava sellaisilla sijoitusratkaisuilla ja muilla teknisillä toimenpiteillä, ettei valtakunnallisesti merkittävien maisema-alueiden arvoja turmella. Tiedottaminen ja asukkaiden kuuleminen on erittäin tärkeää. Ajantasaiset tiedot voimassa tai vireillä olevista kuntakaavoista tulee toimittaa kunnista.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Ilmastotiimi toteaa, että kasvillisuuden poistaminen tulisi ottaa huomioon hiilinielulaskennassa. Materiaalien tuotantovaikutuksia ilmastoon arvioitaessa tulee tehdä rakenteiden elinkaariarviointi, jolloin tuotannon, kuljetusten, rakentamisen ja purun (ym.) yhteenlaskettu päästölukema tiedettäisiin.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö katsoo, että linnuston havainnointimenetelmä olisi tullut kuvata tarkemmin. Soidensuojelun täydennysehdotuksiin kuuluvien alueiden linnustoarvot tulee huomioida sekä arvioinnissa tulee hyödyntää Birdlife:n ylläpitämää Tiira-järjestelmää. Petolintujen lentoreitit tulee selvittää, ja pöllöjen esiintymistiedot sekä kanalintujen soidinpaiikat tunnistaa. Taulukossa ja kartoilla esitettyjen luontokohteiden suojelustatus tulee olla mahdollista tulkita kohteiden kuvauksen perusteella tai ne tulee avata tarkemmin arviointiselostuksessa. Arvokkaiden luontotyyppienarvioinnissa tulisi käyttää v. 2019 julkaistua uhanalaisuusarviointia. Natura-arviointi tulee toteuttaa luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesti seuraavien Natura 2000 -alueiden osalta: Viitajärvi, Ritaneva–Vipusalonneva–Märsynneva, Vionneva, Pilvineva, Ruokkaanneva, Käärmekalliot, Patanajärvenkangas, Isoraivio ja Pilleskytö sekä Huosianmaankallio. Voimalinjahankkeesta tulee todennäköisesti aiheutumaan merkittäviä haitallisia vaikutuksia Suomenselän metsäpeurapopulaatioon, myös tulee arvioida yhteisvaikutukset muiden vaikuttavien hankkeiden, kuten jo rakennettujen ja suunnitteluasteella olevien tuulivoimapuistojen ja kaivoshankkeiden kanssa. Hankkeet tulevat todennäköisesti voimakkaasti vaikuttamaan Suomenselän metsäpeurapopulaation talvi- ja kesälaidunalueisiin, vasomisalueisiin sekä kulkuyhteyksiin näiden alueiden välillä. Natura-arvioinnin osana tulee myös tarkastella vaikutuksia Natura 2000 -alueilla pesivään linnustoon ja erityisesti suuriin petolintuihin ja uhanalaiseen lajistoon. Maakotkan osalta tarkastelussa tule käyttää hyödyksi Metsähallituksen elinympäristömallinnusta. Myös vaikutukset liito-oravan populaatioon tulee arvioida Natura-arviointien yhteydessä. Arvioitaessa voimajohton maisemavaikutuksia tulisi arvioida myös vaikutuksia luonnonmaisemaan, mm. arvokkaiden kallio- ja kivikkoalueiden sekä laajoja suoalueiden osalta.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen pohjavesiryhmä katsoo, että Vetelissä Hirvelänkankaan 1-luokan pohjavesialueen kohdalla itäisempi vaihtoehto olisi pohjavesialueiden kannalta huomattavasti parempi vaihtoehto tai läntistä linjaa tulisi siirtää kaakkoon kauemmas vedenottamosta. Vimpelin kunnan alueella itäisempi vaihtoehto kulkisi Kivikankaan ja Paloperkkiönkankaan pohjavesialueella. Kivikankaalla oleva kaivo mahdollistaa kriisiajan veden oton. Alajärvellä sijaitsevat E-luokkaan kuuluvat Paloperkkiönkangas sekä Hallanevan letto, joka pohjavedestä suoraan riippuvainen maaekosysteemi. Luokitus- ja rajausmuutokset ovat voimassa 11.12.2019 lähtien. Pohjavesialueet tulisi mahdollisuuksien mukaan kiertää länsipuolelta. Alajärvellä tulisi myös huomioida, ettei linja kulje Piiliharjun pohjavesialueen poikki. Happamien sulfaattimaiden esiintyminen tulee selvittää.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikkö huomauttaa, että voimajohtoreittien varrella on useampia turvetuotantoalueita, joiden osalta on tarpeen tarkistaa, onko voimajohtohankkeella vaikutusta toimintaan. YVA-ohjelmassa ei ole huomioitu kaikkia toiminnassa olevia turvetuotantoalueita. Turvetuotanto saattaisi olla mahdollista voimajohtojen alla samaan tapaan kuin peltoviljely, mutta voimajohto voi

myös asettaa tiettyjä rajoituksia tai esteitä toiminnalle. Turvetuotantoalueita on poistumassa tuotannosta, ja poistuneet alueet saattaisivat soveltua voimajohtojen alueiksi, mikäli voimajohtoreittien sijoitusta olisi tarpeen muuttaa esim. YVA:n perusteella. Entisillä turvetuotantoalueilla ei ole luontoarvoja kuten esim. luonnontilaisilla tai metsäisillä alueilla, eikä puustoa olisi tarve poistaa. Vesistöksi luokiteltavat uomat hankealueella tulee selvittää, ja niihin kohdistuvat vaikutukset siltojen osalta ja mahdollisesti tehtävien uusien ojien linjaukset ja vaikutukset tulee arvioida. Uusilla ja kunnostettavilla huoltotielinjauksilla ei saa heikentää alueen kuivatusta eikä estää vesieliöiden liikkumista.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue toteaa, että suunniteltujen voimajohtolinjauksien sivuuttaessa tai ristetessä maanteitä on huomioitava ”Sähkö- ja telejohdot ja maantiet” -ohje (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) ja siinä esitetyt periaatteet johtojen sijoittamisesta maantien läheisyyteen. Ilmajohtojen ja tien pinnan vähimmäisetäisyytenä on noudatettava väyläviraston antamia määräyksiä ja myös erikoiskuljetusreitit on huomioitava. Valitun voimajohtolinjauksen rakenteet tulee sijoittaa maanteiden suoja-alueiden ulkopuolelle.

Annettuja mielipiteitä on tullut 95 kpl, joissa 29:ssä oli kaksi tai useampia allekirjoittajia. Mielipiteissä kiinnitetään huomiota mm. seuraaviin asioihin:

Hankkeen toteuttamisen vaihtoehdot

Lähes kaikissa jätetyissä mielipiteissä kritisoitiin eri perusteluin arviointiohjelmassa esitettyjä reittivaihtoehtoja. Useissa mielipiteissä esitettiin myös vaihtoehtoisia reittejä, joita tulisi selvittää. Mielipiteissä katsottiin, että vaihtoehtona tulisi tutkia uuden voimajohtolinjan sijoittamista jo olemassa olevien linjojen yhteyteen, ja perusteluissa huomautettiin myös valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa näin ohjeistettavan. Mielipiteissä katsottiin tarpeelliseksi myös maakaapelointivaihtoehdon selvittämistä etenkin maisemallisesti ja linnustollisesti arvokkaissa kohteissa. Eniten vaihtoehtoisia reittilinjoja esitettiin Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen kiertämiseksi, kyläalueiden kuten Taluskylän, Eskolan, Patanan, Huopanan ja Peltokankaan sekä Alajärvellä sijaitsevien Uusikylän, Koivumäen, Iruun, Paalijärven ja Teerinevan kiertämiseksi. Myös Ullavanjärven kiertämistä etelä-itä-puolelta ehdotettiin, samoin kuin mm. Haapajärven ja Iruujärven osalta linjan osoittamista pois järvien läheisyydestä.

Maisema ja kulttuuriperintö

Jätetyissä mielipiteissä tuotiin voimakkaasti esille esitettyjen linjausvaihtoehtojen vaikutus Lestijokilaakson valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen. Itäinen vaihtoehto, joka kulkisi läheltä Toholammin keskustajamaa, halkoisi maisema-aluetta pidemmältä matkaa, ja vaikuttaisi suureen asukasmäärään. Läntinen vaihtoehto taas katkaisisi arvokkaan peltomaiseman. Mielipiteissä muistutetaan, että Lestijoen maisema-alue on huomioitava valtioneuvoston päätöksen YM/2021/70 mukaisesti, ja se sisältyy voimassa olevaan Keski-Pohjanmaan maakuntakaavaan. Mikäli linjalle ei löydy maisema-alueen ohittavia vaihtoehtoisia reittejä, tulisi voimajohtototeuttaa maakaapelilla kyseisellä osuudella. Mielipiteissä tuotiin lisäksi esiin maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita kohteita,

kuten mm. Lestijoen kulttuurimaisema (Härkänevan alue), Pajamäen perinnetalo, Yli-Ullavan, Salmelan ja Forsbackan alueet sekä esimerkiksi Vetelissä ja Alajärvellä linjojen lähellä sijaitsevat tervahaudat, jotka tulisi huomioida arvioinnissa.

Maankäyttö ja kaavoitus

Mielipiteissä hankkeen suurimmat vaikutukset nähtiin aiheutuvan maankäytölle, kuten metsätaloudelle ja maataloudelle. Monessa mielipiteessä katsottiin, että linjavaihtoehdot rajoittavat kannattavaa metsätaloutta, jos linjan alle on jäämässä merkittävä osa metsälohkoa, tai jäljelle jäävät alat ovat vaikeasti tavoitettavia tai liian pieniä. Mielipiteiden jättäjät esittivät, että hanketoimijan tulisi keskustella suoraan maanomistajien kanssa voimajohdon linjauksista esimerkiksi tilojen rajoille, joutomaille tai olemassa olevien linjojen yhteyteen. Samanlaisia vaikutuksia nähtiin aiheutuvan myös peltoviljelylle, lisäksi tuotiin esiin pelloille sijoittuvien pylväiden lisäävän maan tiivistymistä sekä mm. rikkakasvien leviämistä. Maankäyttömuotona myös haitat turvetuotannolle sekä kiviainesten otolle tuotiin esiin. Vimpelissä on maakuntakaavassa varattu kiviainesten ottoalue, jolla on myös voimassa olevia maa-aineslupia kalliokiviaineksen louhintaan, ja suunniteltu linja menisi näiden alueiden päältä.

Lähes kaikissa korvauksia koskevissa mielipiteissä katsottiin, ettei nykyinen lunastusmenettely korvaa riittävästi aiheutuvia menetyksiä, ja vaadittiin täyttä korvausta linjan alle jäävästä maasta. Myös maanvuokrausmenettelyä esitettiin sekä peräänkuulutettiin hanketoimijan yhteiskunnallista vastuuta korvausten osalta.

Mielipiteissä huomautettiin myös, ettei hanke ole voimassa olevien maakuntakaavojen mukainen, ja hankkeen laajuus huomioiden vaikutukset ympäristöön ja maankäyttöön tulisi arvioida maakuntakaavassa. Mielipiteissä katsottiin myös linjavaihtoehtojen sivuavan liian läheltä kaavoitettuja asuin- ja lomarakennusalueita.

Ihmisten viihtyvyys ja elinolot

Suurimmassa osassa mielipiteitä oltiin huolissaan linjavaihtoehtojen vaikutuksista ihmisten viihtyvyyteen ja elinoloihin. Linjavaihtoehtojen katsottiin kulkevan liian läheltä asutusta ja taloja useissa kohdissa, kuten Jylkässä, Taluskylässä, Eskolassa, Välikankaalla, Toholammin keskustassa, Ullavanjärven länsipuolella, Räyringissä, Patanassa, Huopanassa, Halsuanjärvellä, Peltokankaalla sekä Alajärven kylissä kuten liruussa, Koivumäessä, Karstaperällä ja Uusikylässä. Mielipiteissä kritisoitiin reittivaihtoehtojen vetämistä rakennettujen virkistyskohteiden läheltä, kuten kyläläisten kunnostamien ja ylläpitämien virkistyskohteiden luontopolkujen päältä (mm. Taluskylä ja Eskola). Erityistä kritiikkiä nousi mielipiteissä linjan vetämisestä aivan Peltokankaan kylän läheltä niin, että linja ulottuisi lähes lähimmän talon pihapiiriin. Maisemahaitan katsottiin vaikuttavan viihtyvyyteen monissa kohteissa, ja mm. Toholammin kirkonkylän sivuitse kulkevaa linjavaihtoehtoa ei nähty toteuttamiskelpoisena. Metsien arvo virkistyskäytössä tuotiin myös esiin, ja linjojen mahdolliset haittavaikutukset metsästykseseen. Linjan näkyminen loma-asutuksen kannalta tärkeisiin kohteisiin, kuten esimerkiksi Halsuanjärvellä, Patananjärvellä ja liruunjärvellä, nähtiin vaikuttavan myös erityisen kielteisesti viihtyvyyteen.

Linjan vaikutuksilla metsiin ja peltoviljelyyn nähtiin myös olevan selkeä taloudellinen merkitys ihmisille, joilla toimeentuloon metsänhoito ja maanviljely oleellisesti kuuluvat, varsinkin jos linjan alle olisi jäämässä useita lohkoja tai laajoja alueita. Myös muita elinkeinotoimintaan liittyviä seikkoja nostettiin esiin, kuten virkistysmatkailu, turkistarhaus ja turvetuotanto.

Myös terveyshaitat nostettiin esiin, ja mm. sähkömagneettisen säteilyn haittavaikutuksien osalta viitattiin mm. Säteilyturvakeskuksen kantaan, jonka mukaan terveysvaikutuksia ei voida täysin sulkea pois. Lisäksi myös koronamelun katsottiin vähentävän viihtyvyyttä.

Luonnonolosuhteet

Mielipiteissä nostettiin esiin useita eri alueita, joiden linnustoa ei arviointiohjelmassa oltu huomioitu riittävästi. Toholammin Kirkkojärven ja Papuan alueella liikkuu vuosittain erittäin runsaasti mm. joutsenia juuri esitetyn linjavaihtoehdon poikki. Lestijoella läntisemmän vaihtoehdon lähellä pesii harmaahaikara. Myös meri- ja maakotkia on nähty Lestijokilaaksossa. Natura 2000 -alueiden linnusto, mm. joutsenet, kurjet ja maakotkat nostettiin esiin mielipiteissä, ja nähtiin että vaikutukset niihin tulee selvittää. Lisäksi mm. Haapajärvi, jossa järven kunnostustyöt ovat juuri alkamassa, on yhdessä Viisteennevan kanssa merkittävä lintujen levähdysalue. Kaakkurien ravinnonhakumatkat Kaakkurilammilta Räytingin ja Patanan järville tulee myös huomioida. Vetenjärven kosteikko Alavieskassa on kunnostettu 2019, ja on muuttavien lintujen levähdyspaikka. Myös metsäkanalintujen elinalueet ja soidinalueet katsottiin tärkeiksi ottaa huomioon suunnittelussa ja lisäksi luettiin useita muita uhanalaisia tai harvinaisia lintuja, jotka tulee huomioida selvityksissä.

Suomenselän metsäpeurojen talvehtimis- ja vasomisalueiden jääminen linjavaihtoehdojen alle huomioitiin monissa mielipiteissä, ja edellytettiin niiden huomioonottaminen arvioinnissa. Mielipiteissä ilmoitettiin myös liito-oravahavainnoista, joita ei oltu huomioitu ohjelmassa.

Ilmastovaikutukset

Monissa mielipiteissä nähtiin, että voimajohtolinjojen vieminen täysin uusiin johtokäytäviin metsäisille alueille johtaa myös metsäkatoon ja hiilinielun merkittävään pienenemiseen.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 3 §:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset ja arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi arviointiselostusta ja siihen liittyviä selvityksiä laadittaessa tulee huomioida seuraavat yhteysviranomaisen esiin tuomat asiat (alla kohdat **YV**).

Hankkeen kuvaus ja tarkoitus sekä voimajohtohankkeen eteneminen ja elinkaari

Arviointiohjelmassa on esitetty hankkeen perustelut, aikataulu, kerrottu hankkeesta vastaavasta sekä kantaverkkosuunnittelusta yleisesti. Lisäksi on luetteloitu hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset. Voimajohtohankkeen eteneminen ja elinkaari sekä suunnittelun tekniset ratkaisut on esitetty erillisessä kappaleessa.

YV: Hankkeen perustiedot on esitetty kattavasti ja selkeästi. Tarvittavat luvat ja päätökset luetellaan selkeästi. Yhteysviranomainen huomauttaa, että vesilain mukaisen luvan tarve tulee aina huomioida tapauskohtaisesti ja tarvittavien rakennuspaikkojen sekä niihin liittyvien tiestöjen osalta tehtävien ojitusten osalta tulee huomioida ojituserityksen tarve. Voimajohtohankkeen rakentamisen elinkaari on kuvattu teknisine ratkaisuneen selkeästi, ja myös purettaessa syntyvät jätteet on huomioitu. Yhteysviranomainen muistuttaa, että YVA-selostuksessa tulee arvioida myös syntyvän jätteen määrä hankkeen elinkaaren aikana.

Tarkasteltavat vaihtoehdot

Arviointiohjelmassa on esitetty perustelut, miksi tarkasteltavat reittivaihtoehdot on valittu. Hankkeessa ei tarkastella lainkaan ns. 0-vaihtoehtoa, eli hankkeen toteuttamatta jättämistä. Tätä perustellaan hankkeen välttämättömyydellä: sähkönsiirtoa ei voida tulevaisuudessa hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta. YVA-menettelyssä tarkasteltavat voimajohtoyhteyden reitit sijoittuvat pääosin uuteen maastokäytävään ja vain hyvin lyhyeltä osin nykyisten voimajohtojen rinnalle.

YV: Vaihtoehdot on esitetty selkeästi karttakuvien sekä sanallisesti. Karttojen yhteydessä on kyseisen osuuden voimajohtoreitin leveydet havainnollisin leikkauskuvien, mikä helpottaa hahmottamaan kyseistä linjaa myös maastossa.

Arviointiohjelmassa on pääsääntöisesti kaksi reittivaihtoehtoa eri lähtöpisteiden välillä, lukuun ottamatta ns. Lestijärven haaraa, Kokkolan Ullavaa, sekä Alajoen läntistä vaihtoehtoa, jossa voimajohtohankkeen reittivaihtoehdot jakautuvat kolmeen haaraan. Reittivaihtoehtojen linjauksia on kommentoitu useissa lausunnoissa ja mielipiteissä, ja niissä on myös esitetty muiden reittivaihtoehtojen tutkimista. Alajärven kaupungin tekninen lautakunta esittää nykyisten linjausten itäpuolelta kulkevaa uutta reittivaihtoehtoa perustellen sitä arviointiohjelman vaihtoehtojen merkittävillä haittavaikutuksilla asutukselle, elinkeinoille sekä luonnolle. Kokkolan kaupungin lausunnoissa vaihtoehdot Ullavan osalta nähdään puutteena, ja lausunnoissa esitetäänkin myös Ullavanjärven etelä- ja itäpuolelta kulkevan reitin tutkimista, jolloin myös alueelle suunnitellut tuulivoima- ja kaivoshankkeet voisivat saada synergiaetua. Perhon kunnanhallitus toivoo uutta linjausta, josta olisi mahdollisimman vähän haittaa asutukselle ja viljelyksille. Toholammin kunnanhallitus, Vetelin kunnanhallitus sekä Kaustisen kunnan ympäristölautakunta esittävät, että esitettyjen vaihtoehtojen sijaan tutkittaisiin voimajohtohankkeen viemistä olemassa olevien sähkölinjojen vieressä. Näin haitalliset vaikutukset mm. asutukseen, elinkeinoihin, maisemaan ja luontoarvoihin voitaisiin pienentää. Myös useissa muissa lausunnoissa sekä mielipiteissä esitetään erilaisia reittivaihtoehtoja, sekä voimalinjareitin siirtämistä kauemmas herkistä kohteista.

Kalajoen kaupunki näkee lausunnossaan, että vaihtoehtottomuus on YVA-ohjelmassa suuri puute. Vaihtoehtojen vertailu on yksi keskeisimmistä asioista YVA-ohjelmassa, jotta haittavaikutuksiltaan vähäisimmät vaihtoehdot voidaan löytää. Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että eri reittivaihtoehtojen selvittäminen on tärkeää sekä ekologisen kestävyuden kannalta että kansalaisten hyväksymisen saamiseksi, ja esittää selvitettäväksi lisää reittivaihtoehtoja lausuntopalautteiden pohjalta.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan voimajohtolinjauksissa on ensisijaisesti hyödynnettävä nykyisiä johtokäytäviä. Merkittävät voimajohtojen linjaukset on osoitettava maakuntakaavoituksessa. Yhteysviranomaisen katsoo, että saadun palautteen sekä myös tehtyjen selvitysten perusteella arviointiselostusvaiheessa tulee tutkia mahdollisuuksia myös uusille reittivaihtoehdoille. Hankealueen kunnilla on erilaisia maankäyttösuunnitelmia, joiden huomioiminen suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa on tärkeää. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa lausunnossaan, että jatkovalmistelussa on turvattava riittävä hankkeen, kansalaisten ja kuntien välinen vuorovaikutus parhaan mahdollisen tuloksen aikaansaamiseksi ja oikeusturvan toteutumiseksi hankkeen toimeenpanossa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että voimalinjanhanke ei myöskään ole mukana nykyisissä maakuntakaavoissa, joten linjausten vaikutusten tutkiminen ja sovittaminen maankäyttösuunnitelmiin tulee tehdä erityisen kattavasti. Mikäli uusia vaihtoehtoja ei oteta mukaan tarkasteluun, se tulee perustella.

Arviointiohjelmassa nykytilan kehitys on kuvattu lyhyesti vain maankäytön osalta; kuvaus olisi tullut esittää myös muiden vaikutustyyppien osalta. Hankkeessa ei ole mukana vaihtoehtoa, että sitä ei toteutettaisi, eli 0-vaihtoehtoa. Siksi yhteysviranomaisen pitää erityisen tärkeänä, että vaikutusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota hankealueen kehityksen kuvaamiseen, mikäli hanketta (eli ko. reittivaihtoehtoa) ei toteuteta. Kuvaus tulee esittää erikseen jokaisen vaikutustyyppin osalta.

YVA-menettely ja osallistuminen

Arviointiohjelmassa on kuvattu arviointimenettelyn tavoitteet, osapuolet, tiedot YVA-menettelyn aikaisesta osallistumisesta ja vuorovaikutuksesta sekä arvio aikataulusta.

YV: YVA-menettelyn keskeisenä tavoitteena on lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia, joten yhteysviranomaisen muistuttaa, että arviointimenettelyn aikana tehtävään tiedottamiseen ja asianosaisten palautteen antomahdollisuuksiin tulee panostaa riittävästi. Monissa lausunnoissa ja jätetyissä mielipiteissä on kritisoitu hankkeen tiedottamista maanomistajille sekä järjestettyä sähköistä webinaaria. Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiohjelman mukaan toinen yleisötilaisuus on tarkoitus järjestää YVA-selostuksen ollessa nähtävillä. Yleisötilaisuus tulee mahdollisuuksien mukaan järjestää paikan päällä sähköisen webinaarin sijaan, mikäli pandemiatilanne sen sallii. Lisäksi tulee harkita, onko yleisötilaisuuksia järjestettävä alueellisesti useampia hankealueen laajuuden vuoksi. Hanketoimijan tulee myös varmistaa, että tiedotus hankkeesta muutoin on kattavaa ja vuorovaikutteista. Seurantaryhmän kokoonpano tulee olla riittävän laaja.

Useassa lausunnossa (mm. Kalajoen ja Kokkolan kaupungit, paikalliset MTK:t) katsotaan, että hankkeen aikataulu on liian tiukka. Useissa lausunnoissa on myös

tuotu esiin selvitystarpeita, jota ei ole huomioitu arviointiohjelmassa. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäyttöryhmän lausunnossa esitetään, että tulisi selvittää voidaanko Etelä-Pohjanmaan vireille tullut maakuntakaavoitus ja voimajohtohanke ajallisesti sovittaa toisiinsa, sillä voimajohtohanke on ollut mukana maakuntakaavan pohjana olevassa Pohjanmaan kolmen maakunnan tuulivoimaselvityksessä, joka sisältää myös energiasiirtotarvetta koskevan selvityksen. Yhteysviranomaisen katsoo, että annettujen lausuntojen perusteella paikallisten tarpeiden sovittaminen hankkeen kanssa tulee ottaa huomioon vaikutuksien arvioinneissa ja niihin käytettävässä ajassa. YVA-selostuksen tulee pohjautua riittäviin selvityksiin, ja tämä tulee huomioida myös hankkeen aikataulussa.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelman sivulla 9 oleva virke tulee korjata. Yhteysviranomaisen ei arvioi, täyttääkö hanke luvan myöntämisen edellytyksiä tai millaisin ehdoin lupa voidaan myöntää. YVA-menettelyssä selvitetään hankkeen merkittäviä ympäristövaikutuksia sekä niiden lievennyskeinoja.

Arvioitavat ympäristövaikutukset ja arviointimenetelmät

Arviointiohjelmassa on kuvattu arvioinnissa selvitettävät YVA-lain mukaiset vaikutukset sekä hankkeessa erityisesti arvioitavat vaikutukset, joita ohjelman mukaan ovat mm. vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, metsätalouteen ja viljelyyn, vaikutukset lähi- ja kaukomaisemaan sekä maiseman ja kulttuurimaisen arvoalueisiin, arvokkaisiin luontokohteisiin paikallisesti sekä monimuotoisuuteen koko hankealueen kannalta, vaikutukset ekologisiin yhteyksiin ja elinympäristöjen jatkuvuuteen, ilmastovaikutukset: ilmastomuutoksen hillintä ja ilmastomuutokseen sopeutuminen sekä yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa.

Ohjelmassa on esitetty vaikutusten merkittävyyden määrittämisessä käytettävät arviointimenetelmät. Hankkeessa hyödynnetään soveltuvin osin IMPERIA-hankkeen mukaista arviointimenetelmää. Merkittävyyttä arvioitaessa otetaan huomioon vaikutuksen suuruusluokka ja vaikutuskohteen arvo ja herkkyys.

Arvioinnissa tarkasteltavien vaikutusalueiden laajuudet on esitetty taulukossa vaikutustyypeittäin.

YV: Arvioinnissa tulee painottaa erityisesti hankkeen todennäköisesti merkittävien vaikutusten arviointia. Kuulemisessa saadun palautteen perusteella yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi YVA-menettelyssä tulee tarkastella myös vaikutuksia väestöön sekä sosioekonomisiin olosuhteisiin. Arviointiohjelmasta jätettiin erittäin runsaasti mielipiteitä, jotka olivat kokonaisten kyläyhteisöjen allekirjoittamia, tai erikseen saman kyläyhteisön sisältä useina eri mielipiteinä. Tällaisia keskittymiä, joista mielipiteitä jätettiin runsaasti, olivat mm. Alavieskan Taluskylä, Kannuksen Eskola, Toholammin Maunu ja Kotila, Perhon Peltokangas, Vetelin Haapasalo, Patana ja Räyrinki sekä Alajärven kylät kuten Iiruu, Uusikylä, Koivumäki ja Teerineva. Lisäksi mm. Toholammin keskustan taajaman alueelta jätettiin useita mielipiteitä. Vaikutuksia väestöön tietyllä alueella tulee siten arvioida laajemmin, kuin pelkästään esim. terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen ja maisemaan kohdistuvien vaikutusten osalta; lisäksi tulee myös niiden keskinäiset vuorovaikutussuhteet ja sosioekonomiset vaikutukset.

Vaikutusten merkittävyyden arviointimenetelmät on esitetty arviointiohjelmassa tiiviisti, ja niitä on selostettu tarkemmin ohjelman liitteessä. Arviointiselostuksessa tulee esittää vaikutuskohteittain perustelut, ja miten vaikutuksen merkittävyys on määritetty. Vaihtoehtojen vertailussa tulee kuvata eri vaihtoehtojen ympäristövaikutusten eroavuudet sekä sanallisesti että taulukkomuodossa, erityisesti merkittävien ympäristövaikutusten osalta. Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota selkeään vaihtoehtojen vertailuun osuuksittain. Vertailussa tulee selkeästi huomioida myös hankealueen kehitys kyseisellä osuudella, mikäli hanketta ei toteuteta.

Arviointiohjelmassa on muutoksen suuruus ja vaikutusten merkittävyys ilmaistu tekstissä eri asteikolla kuin kaavakuvassa. Arviointiselostuksessa tekstin ja kuvien tulee olla yhteneväisiä. Yhteysviranomainen näkee, että laajemmalla kaavion mukaisella asteikolla saadaan eroavaisuuksia paremmin esiin, kuin suppeammalla asteikolla.

Arviotavien vaikutusten vaikutusalueet tulee kuvata arviointiselostuksessa selkeästi vaikutustyypeittäin eriteltyinä. Vaikutusalueiden määrittämisessä tulee huomioida toiminnan aikaisten vaikutusten lisäksi myös rakentamisen aikaisten vaikutusten laajuus. Arviointiohjelmassa maankäyttöä esitetään tarkasteltavan noin 300 metrin etäisyydellä voimajohtoreitin keskilinjasta, ja asutuksen osalta tarkimmin tarkastellaan alle 100 metrin vyöhykkeelle sijoittuvia rakennuksia. Yhteysviranomainen näkee, että vaikutuksia saattaa olla tarpeen arvioida laajemmin esimerkiksi olemassa olevien kaavojen, voimassa olevien maa-aineslupien tai runsaan asutuksen vuoksi. Vaikutusalueita tulee muuttaa, mikäli selvityksissä havaitaan vaikutusten ulottuvan laajemmalle, kuin arviointiohjelmassa on arvioitu.

Vaikutukset ilmastoon

Ilmastonmuutosvaikutusta tarkastellaan hankkeen eri vaihtoehtojen toteuttamisesta syntyvien kasvihuonekaasupäästöjen perusteella. Päästöt esitetään hiilidioksidiekvivalentteina (CO₂e), jossa hankkeen eri vaiheissa syntyvät kasvihuonekaasupäästöt yhteismitallistetaan kuvaamaan ilmastoja lämmittävää kokonaisvaikutusta. Arviointiohjelmassa kerrotaan, että vaikutukset hankkeen aiheuttamaan hiilivaraston ja -nielun muutokseen arvioidaan määrittelemällä hankkeessa poistuvan puuston ja sen hiilensitomispotentiaalin määrä huomioiden kasvupaikan vaikutus hiilinieluihin.

YV: Sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus että Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ilmastotiimi huomauttavat lausunnoissaan, että kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa on tärkeää huomioida suunnitellun hankkeen koko elinkaaren aikaiset kasvihuonekaasupäästöt. Yhteysviranomainen katsoo myös, että arvioinnissa tulee huomioida suunnitellun voimajohtohankkeen osien valmistamisen ja kuljetuksen, työkoneiden ja muiden työmaatoimintojen, alueen raivauksen, rakentamisen, kunnossapidon ja korjauksen sekä voimajohdon purkamisen ja osien kierrätyksen kasvihuonekaasupäästöt. Yhteysviranomainen näkee, että ilmastovaikutuksia tulee arvioida myös paikallisten ja maakunnallisten ilmastotavoitteiden kannalta, kuten myös Pohjois-Pohjanmaan ELY:n lausunnossa suositellaan.

Useissa lausunnoissa ja mielipiteissä kiinnitetään huomiota suureen metsäpinta-alaan, jonka hanke vaatii, ja sen myötä aiheutuvaan metsäkatoon ja menetettävään hiilinieluun. Yhteysviranomaisen näkee tärkeäksi hiilinieluun- ja varastoon aiheutuvien vaikutusten arvioinnin, kuten myös voimalinjan reunapuuston kunnossapidon ja raivaamisen vaikutusten huomioimisen.

Yhteysviranomaisen näkee, että arviointiohjelmassa olisi tullut huomioida kansainväliset sopimukset sekä myös maakunnalliset tavoitteet ja ilmastostrategiat. Arviointiselostuksessa tulee arvioida hankkeen ilmastovaikutuksia suhteessa niihin. Ilmastomuutoksen hillintä ja ilmastomuutokseen sopeutuminen ovat nostettu merkittäviksi ennakoituihin vaikutuksiin yhdessä ilmastovaikutuksien kanssa. Näille ei ole kuitenkaan arviointiohjelmassa esitetty arviointimenetelmiä, joten ohjelma on siltä osin puutteellinen. Yhteysviranomaisen katsoo, että myös nämä tulee kuitenkin myös sisällyttää arviointiin.

Vaikutukset luonnonoloihin

Kallio- ja maaperä, geologiset arvokohteet ja happamat sulfaattimaat

Arviointiohjelmassa on esitetty hankealueen kallio- ja maaperä havainnollisin karttakuvin sekä sanallisesti. Geologiset arvokohteet, kuten kivikot, moreenimuodostumat, kallioalueet ja harjijensuojeluohjelman alueet on esitetty myös karttakuvin sekä sanallisesti, mikäli alue osuu voimajohtolinjaukselle. Happamat sulfaattimaat on esitetty GTK:n kartta-aineiston perusteella.

YV: Arviointiohjelmassa ei ole eritelty, kuinka vaikutuksia maaperään, kallioperään, geologisiin arvokohteisiin ja happamiin sulfaattimaihin aiotaan arvioida. Vaikutusten arvioidaan olevan paikallisia ja vähäisiä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen pohjavesiryhmän lausunnoissa katsotaan, että happamien sulfaattimaiden esiintyminen tulee selvittää. Yhteysviranomaisen toteaa, että rakentamisella happamille sulfaattimaille saattaa olla vaikutuksia myös pintavesien laatuun, joten niiden esiintymisen arvioiminen sekä toimenpiteet haitallisten vaikutusten estämiseksi tulee esittää arviointiselostuksessa.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön lausunnossa todetaan, että voimajohtoreittien vaikutukset geologisten arvokohteiden ominaispiirteisiin voivat ilmetä arvokohteen maisema-arvojen muuttumisena. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arvioinnissa tulee huomioida, onko geologisten kohteiden luokituksessa perusteena myös maisemallisia arvoja. Voimajohtohankkeen vaikutuksia tulee silloin arvioida myös niiltä osin.

Pohjavedet ja pintavedet

Pohjavesialueet, pintavesien valuma-alueet (3.jako) sekä joet ja järvet hankealueella on arviointiohjelmassa esitetty karttakuvin, pohjavesialueet myös taulukossa sekä pintavesistä on lyhyesti kerrottu sanallisesti.

YV: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen pohjavesiryhmän lausunnossa on huomautettu pohjavesialueiden rajauksien muuttumisesta sekä mm. Isoharjun pohjavesialueen puuttumisesta, ja todetaan, että uusimmat tiedot tulee hakea avoimesta tiedosta. Vetelin kunta katsoo lausunnossaan, että läntinen vaihtoehto

(Hangasneva-Alajärvi) saattaa vaikuttaa Seppälän vedenottamoon. Myös ELY-keskuksen lausunnossa nähdään, että linjausta tulisi siirtää kauemmaksi vedenottamosta. Arviointiohjelmassa ei ole eritelty, kuinka vaikutuksia pohjavesiin arvioidaan, vaan todetaan, että voimajohtohankkeilla ei ole todettu olevan vaikutuksia pohjaveteen. Yhteysviranomaisen katsoo annettujen lausuntojen perusteella, että vaikutukset on tarpeen kuitenkin arvioida.

Arviointiohjelmassa katsotaan, että voimajohdon rakentaminen ja pylväspaikat eivät normaalitilanteessa vaikuta pysyvästi pintavesien virtaukseen tai valuma-alueisiin. Vaikutusten arviointia ei ole esitetty. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnossa huomautetaan, että arviossa vaikutuksista pintavesiin ei ole otettu huomioon rantapuuston poistamisen vaikutuksia vesistöihin, erityisesti pieniin virtavesiin. Lisäksi todetaan, että mahdollisten happamien sulfaattimaiden muokkaamisen sekä vesistöjen lähellä tapahtuvan rakentamisen muut vaikutukset (esim. eroosio, kiintoainekuormitus, öljypäästöt) sekä vesistöjen yli liikkumisen vaikutukset pintavesiin tulisi arvioida sekä esittää toimenpiteet haitan minimoimiseksi. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen vesien ja maatalouden ympäristönsuojeluryhmän lausunnossa todetaan, että vesistöksi luokiteltavat uomat hankealueella tulee selvittää ja niihin kohdistuvat vaikutukset siltojen osalta ja mahdollisesti tehtävien uusien ojien linjaukset ja vaikutukset tulee selvittää eikä alueen kuivatusta tai vesieliöiden liikkumista tule estää. MTK:t ja Metsänhoitoyhdistykset huomauttavat yhteisessä lausunnossaan, että veden virtauksen estäminen haittaa nopeasti isonkin alueen kuivatusta ja aiheuttaa tulvariskin, millä voi olla merkittävää haittaa niin luonnonoloihin kuin peltoviljelyyn. Yhteysviranomaisen katsoo, että rakentamisen vaikutukset happamiin sulfaattimaihin, virtavesiin ja puroihin tulee selvittää samoin kuin haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi tarvittavat keinot.

Kasvillisuus ja luontotyypit

Hankealueelta on inventoitu arvokkaat luontotyypit kesä-heinäkuussa 2021. Arvokkaat luontokohteet on esitetty arviointiohjelmassa sekä taulukkomuodossa että karttakuvin. Osana luontotyyppi-inventointeja on toteutettu myös potentiaalisten perinnebiotooppien paikantamista. Vaikutuksia arvioidaan mm. suorien pinta-alamenetysten kautta sekä kohteiden ja elinympäristöjen ominaispiirteisiin kohdistuvien suorien ja välillisten vaikutusten kautta.

YV: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö katsoo, että hankkeen laajuuden johdosta sillä voi sekä yksistään, että erityisesti yhdessä muiden maankäyttöhankkeiden kanssa olla merkittäviä vaikutuksia luontoarvoihin. Luonnonsuojeluyksikkö muistuttaa, että taulukossa ja kartoilla esitettyjen luontokohteiden suojelustatus tulee olla mahdollista tulkita kohteiden kuvauksen perusteella tai ne tulee avata tarkemmin arviointiselostuksessa. Lisäksi luonnonsuojeluyksikkö huomauttaa, että luontotyyppien arvioinnissa tulisi käyttää uudempaa v. 2019 julkaistua uhanalaisuusarviointia (Kontula ja Raunio 2019). Yhteysviranomaisen yhtyy lausuntoon ja näkee erityisen tärkeänä hankkeen yhteisvaikutusten selvittämisen. Arviointi tulee suorittaa nojautuen viimeisimpään tietoon ja selostuksen tulee olla helppolukuinen.

Eläimistö

Hankealueen eläimistö koostuu metsätalousvaltaisesta lajistosta. Alueella esiintyy hirvieläimiä, jrsijöitä, pienpetoja ja suurpetoja. Luontodirektiivin liitteen IV (a) lajistosta on selvitetty kartoituksella liito-oravan, lepakoiden, viitasammakon ja saukon esiintymistä hankealueella. Metsäpeuran suomenselän populaation levinneisyys ulottuu hankealueen kuntiin. Vaikutuksia eläimistöön arvioidaan mm. tarkastelemalla arvokkaiden lajien esiintymäalueiden pinta-aloja, suoria ja välillisiä vaikutuksia elinympäristöjen ominaispiirteisiin sekä vaikutuksia ekologiin yhteyksiin, yhtenäisiin metsäalueisiin ja elinympäristöjen jatkuvuuteen.

YV: Voimajohtohanke menee kahden susireviirin keskiosien poikki tai välittömästi läheisyydestä, todetaan Luonnonvarakeskuksen (LUKE:n) lausunnossa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että vaikutukset susien ja mahdollisesti muiden suurpetojen reviiireihin tulee selvittää ja huomioida tarvittavat lievennystoimet.

Hankealueelle sijoittuu metsäpeuran Suomenselän populaatio, mikä on nostettu esiin useissa, sekä kuntien että viranomaisten jättämässä lausunnoissa ja mielipiteissä. Metsähallitus huomauttaa, että arviointiohjelmasta poiketen metsäpeura piilottelee vasomisaikaan ja vasojen ollessa pieniä juuri peitteisillä alueilla, ja siirtyy avosoille vasta vasojen vähän kasvettua. Yhteysviranomaisen toteaaakin, että vaikutukset vasomisalueisiin tulee arvioida todellinen metsäpeuran käyttäytymismalli huomioiden. Sekä Metsähallitus, LUKE että Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö painottavat, että voimajohtohanke sijoittuu suurelta osin metsäpeuran kesä- ja talvilaitumille, sekä niiden välisille vaellusreiteille. LUKE ja Metsähallitus huomauttavat lausunnoissaan, että Rangifer-suvun peurojen on todettu välttävän voimalinjoja ja teitä. Lausunnoissa nähdään tärkeäksi huomioida myös muiden hankkeiden aiheuttamat yhteisvaikutukset metsäpeurojen kulkuyhteyksiin ja sitä kautta koko populaatioon. ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön lausunnossa painotetaan eri Natura-alueiden välisien ekologisen yhteyksien merkityksen arvioimista metsäpeuran kannalle. Yhteysviranomaisen pitää erityisen tärkeänä selvittää hankkeen vaikutukset metsäpeurapopulaatioon, sillä Suomella on erityisvastuu metsäpeurasta, jota ei tavata muualla EU:n alueella. Arvioinnissa tulee tarkastella erityisesti lineaaristen rakenteiden (mm. voimalinjat, tiet) vaikutusta metsäpeurojen vasomisalueisiin, niiden välisiin ekologiin yhteyksiin sekä vaelluksiin kesä- ja talvialueiden välillä. Arvioinnissa tulee myös huomioida muiden hankkeiden aiheuttamat yhteisvaikutukset.

Liito-oravaselvitykset on arviointiohjelman mukaan tehty 2021. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön lausunnossa huomautetaan, että arviointiohjelman merkinnöissä liito-oravan esiintymätiedon yhteydessä tulee tarkentaa, mikäli on kyse lain suojaamasta lisääntymis- tai levähdyspaikasta. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa esitetyissä tiedoissa tulee lain tarkoittamat suojeltavat alueet olla eroteltuina. Yhteysviranomaisen myös toteaa, että lausunnoissa ja mielipiteissä esiintyneet liito-oravahavainnot tulee tarkistaa ja huomioida arvioinnissa. Arvioitaessa metsäluontokohteiden merkitystä liito-oravalle tulee huomioida lajin lyhytikäisyys ja asuttujen reviirien vaihtelevuus. Lisäksi esiintymisalueiden kytkeytyneisyys tulee turvata ja haitallisten vaikutuksien lieventämiskeinot tulee esittää.

Arviointiohjelman mukaan pintavesivaikutusten perusteella arvioidaan vaikutukset kalastoon ja muihin vesielinympäristöjen lajeihin. Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen katsoo, että rantapuuston kaataminen heikentää uomien varjostusta, joka saattaa matalilla virta-alueilla voimistaa mm. taimenen poikastuotannolle haitallista pohjan leväkasvua ja liettymistä. Rantapuusto tarjoaa myös suojaa ja ravintoa kaloille. Yhteysviranomaisen toteaa, että kalatalousviranomaisen lausunto tulee huomioida vaikutusten arvioinnissa, ja vaikutukset kalastoon arvioida sen mukaisesti.

Linnusto

Linnustoselvityksiä on tehty arviointiohjelman mukaan pesimälinnuston, levähtävien lintujen sekä muuttavien lintujen osalta vuoden 2021 aikana. Arviointiohjelmassa on esitetty kartoilla FINIBA- ja MAALI-alueet. Luontokohteiden kuvauksissa on esitetty pesimälinnuston osalta myös kohteiden linnustolliset arvot, jos lajisto on monipuolinen tai jos kohteella esiintyy uhanalaisia lajeja. Muuttolintujen kerääntymispaikkoja on selvitetty, mutta selkeää pohjois-etelä-suuntaista muuttoa ohjaavaa väylää laajemmin tarkasteltuna ei sijoitu tälle sisämaan seudulle. Arviointiohjelmassa ei ole karttakuvaa muuttoväylistä suhteessa voimajohtovaihtoehtoihin.

YV: BirdLife Keski-Pohjanmaa ry katsoo, että tehtyjä linnustoselvityksiä tulee täydentää vähälukuisempien lajien osalta. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö katsoo, että linnuston havainnointimenetelmä olisi ohjelmassa tullut kuvata tarkemmin. Edellisten lisäksi myös Kokkolan kaupungin lausunnossa huomautetaan, että arvioinnissa tulisi hyödyntää myös Birdlife:n ylläpitämästä Tiira-järjestelmästä saatavia tietoja, ja että linnustoselvityksiä tulee täydentää. Useissa lausunnoissa huomautetaan linnustollisesti arvokkaiden kohteiden riittävästä huomioimisesta selvityksessä. Vetelin kunta huomauttaa mm. Haapajärven ja Viisteennevan merkityksestä, ja Haapajärven kunnostuksesta lintuvedeksi on muistutettu useissa mielipiteissä. Myös Kannuksessa sijaitsevan Viitajärven kesällä 2022 aloitettava kunnostushanke on nostettu esiin ja sen linnustollisesta arvosta huomautettu. Taluskylällä sijaitseva Vetenjärven kunnostettu kosteikko toimii lintujen levähdysalueena. Monissa jätetyissä mielipiteissä katsotaan, että arviointiohjelmassa ei ole riittävästi huomioitu Lestijokilaakson Natura 2000 -alueen linnustoa, ja varsinkaan Toholammin Kirkkojärven ja Papuan alueilla levähtäviä lintuja, erityisesti joutsenia.

Koska voimajohtoreitit kulkevat pääosin metsäisillä alueilla, myös vaikutukset metsäkanalintujen kantoihin on mainittu useissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Vetelin kunta nostaa esiin Pilvineva-Jauhoneva-Lumppio -alueen, missä on viimeisiä metson yhtenäisiä elinympäristöjä. Luonnonvarakeskus ja Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö katsovat, että kanalintujen soidinpaikat tulee huomioida. Myös pöllöjen esiintymistietoja tulee tarpeen mukaan täydentää maastoselvityksin. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelmassa ei ole esitetty, kuinka paljon maastopäiviä linnustoselvitykseen on käytetty. Yhteysviranomaisen toteaa, että linnustoselvitysten riittävyttä ei voida tässä vaiheessa arvioida, sillä selvitysraporttia ei ole liitetty arviointiohjelmaan. Yhteysviranomaisen kuitenkin katsoo, että annetuissa lausunnoissa esitetyt puutteet tulee huomioida arvioinnissa

sekä harvalukuisempien lintulajien selvitykset tulee myös olla tehtynä, että vaikutukset niihin voidaan arvioida. Uhanalaisten lintujen pesäpaikat tulee huomioida arvioinnissa. Muuttolintujen osalta tarkkailuun käytettäviä maastopäiviä tulisi olla vähintään 10 keväällä ja 10 syksyllä, uudessa Suomen ympäristökeskuksen oppaassa (Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi 47/2021) tarkkailupäivien lukumäärät ovat 10-15 keväällä ja 15-20 syksyllä. Arvioinnissa tulee käyttää myös Tiira-järjestelmän tietoja.

Metsähallitus huomauttaa lausunnossaan, että itäinen vaihtoehtojen päälinja sijoittuu kuudelle ja läntinen kolmelle maakotkareviirille, paikoitellen ydinreviirille. Hankkeen vaikutukset maakotkaan voivat aiheutua sekä elinympäristömuutosten, häiriövaikutusten että törmäysten kautta. Myös Birdlife Keski-Pohjanmaa ry toteaa, että voimalinjat aiheuttavat maakotkalle merkittävän törmäys- ja sähköiskun vaaran, jos ne sijoittuvat liian lähelle ydinreviiriä tai saalistusalueina käytettävien avosoiden tai muiden avonaisten alueiden reunamille. Maakotkien esiintyminen hankealueella on tuotu esiin myös useissa muissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Metsähallitus sekä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön mielestä tulisi kaikille maakotkan reviirille sijoittuville hankevaihtoehdoille tehdä elinympäristömallinnuksiin perustuvat tarkastelut. Myös muiden isojen petolintujen saalistuslennoista huomautetaan lausunnoissa. Yhteysviranomainen näkee maakotkan osalta Metsähallituksen kehittämän elinympäristömallinnuksen tekemisen tarpeelliseksi niille maakotkareviireille, jotka ulottuvat voimajohtolinjalle. Elinympäristömallinnuksen perusteella tulee arvioida myös törmäysriskiä. Törmäysriskiä tulee arvioida myös muille isoille petolinnuille, kuten kalasääskelle ja muuttohaukalle. Monissa lausunnoissa ja mielipiteissä on huomautettu myös eri hankkeiden yhteisvaikutuksista linnustolle, sillä hankealueella ja sen läheisyydessä on suunnitteilla tai toteutumassa useita tuulivoimahankkeita sekä niihin liittyviä voimajohtolinjoja. Yhteysviranomainen toteaa, että linnustolle aiheutuvat yhteisvaikutukset voivat olla paikoittain olennaisia, ja myös ne tulee arvioida kattavasti.

Natura-alueet sekä muut suojelualueet

Natura-arviointien velvollisuuden selvittäminen eli ns. Natura-tarvearviot on esitetty arviointiohjelman liitteessä. Arviointiohjelmassa katsotaan, ettei hankkeessa arvioida muodostuvan luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisen varsinaisen Natura-arvioinnin tarvetta minkään tarkastellun Natura-alueen osalta.

YV: Metsähallitus katsoo lausunnossaan, että esitetyn tiedon perusteella ei voida poissulkea, etteikö hankkeella yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa voisi olla merkittäviä vaikutuksia Natura-alueiden luonnonarvoihin. Arviointi tulisi tehdä niiden alueiden osalta, joiden suojeluperusteena on metsäpeura tai uhanalaisia petolintuja ja/tai joiden välittömässä läheisyydessä voimajohtovaihtoehto kulkee. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikön lausunnossa todetaan, että voimajohtohankkeen vaikutusalueella sijaitsee useita Natura 2000 -alueita, joilla metsäpeura on suojeluperustelajina. Voimalinjasta saattaa olla Natura 2000 -alueille niin suoria välttelyvaikutuksia, kuin myös vaikutuksia metsäpeuran kulkuyhteyksien muutosten kautta. Vaikutuksia tulee myös tarkastella Natura 2000 -alueilla pesivään linnustoon ja erityisesti suuriin petolintuihin, kuten maakotkaan ja muuhun

uhanalaiseen lajistoon. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö edellyttää, että luonnonsuojelulain 65 § Natura-arviointi tulee toteuttaa seuraavien Natura 2000 -alueiden osalta: Viitajärvi FI1000025, Ritaneva–Vipusalonneva–Märsynneva FI1000014, Vionneva FI1000019, Pilvineva FI1001001, Ruokkaanneva FI0800041, Käärmekalliot FI0800091, Patanajärvenkangas FI1001003, Isoraivio ja Pilleskytö FI1000031 ja Huosianmaankallio FI0800071. Yhteysviranomaisen toteaa, että annetut lausunnot huomioiden hankkeen vaikutusten arviointia tulee tarkentaa arviointiohjelmassa ja sen liitteessä 3 esitettyjen tietojen lisäksi. Luonnonsuojeluviranomaisen kanta Natura-arvioinneista tulee huomioida.

Muiden suojelukohteiden, kuten soidensuojelun täydennysohjelman ja yksityisten suojelualueiden huomioinen arvioinnissa on nostettu esiin myös mm. Birdlife Keski-Pohjanmaan ry:n ja Metsähallituksen lausunnoissa sekä jätetyissä mielipiteissä. Yhteysviranomaisen näkee, että suojelukohteet on huomioitava arvioinnissa niiden suojeluperusteet huomioiden.

Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Arviointiohjelmassa on esitetty kartoin, taulukoin ja sanallisesti hankealueella ja lähietäisyydellä sijaitsevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä kulttuuriympäristökohteet, sekä valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY), suojellut rakennukset ja maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt. Ohjelmassa on kerrottu, miten voimajohto hallitsee maisemassa erilaisissa ympäristöissä ja eri etäisyyksillä. Vuonna 2021 hankealueella on tehty arkeologinen inventointi. Hankkeen vaikutuksia maisemaan selvitetään tutkimalla maisema- ja kyläkuvan sietokykyä yleispiirteisen maisema-analyysin perusteella. Maisema-analyysissä tarkastellaan karttojen ja ilmakuvien avulla muun muassa eri maisematekijöitä, kuten avoimia ja suljettuja maisematiloja, maiseman solmukohtia, mahdollisia häiriötekijöitä sekä maiseman, rakennetun ympäristön ja nykyisten johtojen suhdetta. Analyysiä täydennetään maastokäynnein. Tärkeimmistä johtoreittien varrelle sijoittuvista maisemakohteista ja näkymäsuunnista laaditaan maisema-analyysikartta sekä havainnekuvia. Muinaisjäännökset huomioidaan arvioinnissa niiden suhteessa voimajohdon sijoittumiseen.

YV: Molemmat Kukonkylän ja Höyläsalconnevan väliset reittivaihtoehdot kulkevat valtakunnallisesti arvokkaan Lestijokilaakson maisema-alueen läpi. Tästä on huomautettu lukuisissa mielipiteissä sekä myös Toholammin kunnan lausunnossa, jossa esitetään vielä etsittäväksi vaihtoehtoisia reittivaihtoehtoja voimalinjalle, tai vaihtoehtoisesti maakaapeloinnin hyödyntämistä valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen osalta. Kunta katsoo, että itäisen vaihtoehdon toteuttaminen keskustan tuntumaan heikentää valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen arvoja alueella, jossa suuri osa Toholammin asukkaista asuu ja asioi. Myös Keski-Pohjanmaan liitto korostaa lausunnossaan Lestijokilaakson arvokkaan maisema-alueen huomioimista ja pitää erittäin tärkeinä tehtäviä maisema-analyysejä. Useassa mielipiteessä esitetään maakaapelointia vaihtoehdoksi Lestijokilaakson maisema-alueen osalta.

Kalajoen kaupunki nostaa esiin Jylkän talonpoikaistilan sekä Raution ja Ala-Kääntän kulttuuriympäristöt ja huomauttaa, että voimajohtoreittien linjauksessa tulee varmistaa

ja huomioida, etteivät arvokkaat kulttuuriympäristöt ja kyläalueet vaarannu voimajohtoreittien eikä niiden vaikutusten vuoksi. Alavieskan kunnan lausunnossa katsotaan aiheutuvan haittoja mm. Taluskylän, Yli-Käännän ja Kähtävän kulttuurimaisemille. Leppilammen historiallinen perinnemaisema-alue tulee Kannuksen kaupungin ja Eskolan kyläyhdistyksen mukaan huomioida; Halsuan kunta katsoo, että itäinen linjavaihtoehdo kulkisi liian läheltä Halsuanjärven arvokasta maisema-alueetta, ja maisemavaikutuksia tulisi tarkastella myös suhteessa Halsuan keskusta ja valtakunnallisesti arvokkaaseen Halsuan kirkkoon ja kirkkotiehen. Kalajoen kaupunki katsoo, että linjauksista aiheutuu haittoja sen kylien lähi- ja kaukomaisemassa, ja huomauttaa, että Mehtäkylä puuttuu arviointiohjelman tiedoista ja se tulee lisätä. Etelä-Pohjanmaan liitto ilmoittaa, että Paalijärven ja Sääksjärven inventointitiedot ja kuvaukset löytyvät liiton nettisivuilla olevasta maisema-alueaselvityksestä. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueidenkäyttöryhmä katsoo, että kyse on ympäristöstään vahvasti erottuvasta rakentamisesta, ja se on toteutettava sellaisilla sijoitusratkaisulla ja muilla teknisillä toimenpiteillä, ettei valtakunnallisesti merkittävien maisema-alueiden arvoja turmella.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus katsoo lausunnossaan, että myös paikallisesti arvokkaat rakennetun kulttuuriympäristön kohteet tulisi huomioida vaikutusten arvioinnissa. Myös jätetyissä mielipiteissä ja kyläyhdistysten lausunnoissa nostetaan esiin paikallisesti arvokkaita kohteita, kuten Forsbackan alue Vetelissä ja Pajamäen perinnekeskus Toholammilla. Maisemavaikutukset nousevat myös esille lukuisissa jätetyissä mielipiteissä myös asutuksen osalta: nähdään, että maisemassa tapahtuva muutos heikentää asumisviihtyvyyttä sekä vakituisen että loma-asutuksen osalta. K.H. Renlundin museo muistuttaa lausunnossaan, että myös yhteisvaikutukset on tärkeä huomioida etenkin maisemallisesti herkällä alueilla. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen luonnonsuojeluyksikkö nostaa esiin myös vaikutusten arvioinnin luonnonmaisemaan. Erityisesti vaikutukset geologisten arvokohteiden ominaispiirteisiin voivat ilmetä arvokohteen maisema-arvojen muuttumisena.

Yhteisviranomaisen pitää hyvänä, että maisemavaikutukset on nostettu esiin arviointiohjelmassa ennalta arvioiden todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin. Yhteisviranomaisen kuitenkin huomauttaa, että maisemavaikutuksia tulee selvittää arvoalueiden lisäksi myös kylien ja asutuskeskittymien osalta. Maisemavaikutuksilla saattaa olla huomattava vaikutus ihmisten viihtyvyyteen ja sitä kautta myös elinoloihin, vaikka kyseessä ei kulttuurin tai historian kannalta olisikaan kyse arvokkaasta alueesta. Mikäli geologisten arvokohteiden luokittelun perusteena on maisema-arvot, tulee myös ne huomioida arvioinnissa. Havainnekuvia tulee olla riittävästi, ja niitä tulee arvokohteiden lisäksi olla myös asutuskeskittymistä nähdessä. Myös yhteisvaikutukset tulee huomioida, mikäli samalla alueella on muita maisemaan vaikuttavia hankkeita. Arvioinnissa tulee käyttää Valtioneuvoston 18.11.2021 vahvistamia Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden rajauksia, ja ne tulee päivittää aineistoon ja mm. Vetelinjokilaakson viljelymaisema tulee huomioida valtakunnallisesti arvokkaana maisemakohteena.

Pohjois-Pohjanmaan museo Luuppi katsoo lausunnossaan, että vuonna 2021 tehty arkeologinen inventointi voidaan lisätä hankkeen liitteeksi. Arviointiselostuksessa museo suosittelee käytettäväksi kohteista muinaisjäännösrekisterin mukaisia nimiä ja muinaisjäännöstunnuksia. K.H. Renlundin museo toteaa, että alustavan

inventointiraportin mukaan huomattava määrä muinaisjäännöskohteita sijaitsee voimajohtoreittien läheisyydessä, osa jopa linjausten sisäpuolella, joten voimajohtohankkeen vaikutukset arkeologiseen kulttuuriperintöön voivat olla merkittäviä. Yhteysviranomaisen näkee, että vaikutukset tulee arvioida vuoden 2021 inventoinnin pohjalta, ja sen tiedot tulee päivittää lähtötietoihin. Käytettävän nimistön tulee olla yhtenevä muinaisjäännösrekisterin kanssa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus huomauttaa lausunnossaan kappaleen 6.6. alaotsikoinnista ja sisällön sekavuudesta. Lausunnossa huomautetaan myös, ettei rakennetun kulttuuriympäristön vaikutustyypeistä tai vaikutustenarviointimenetelmistä ei selkeästi kirjoiteta missään. Yhteysviranomaisen toteaa, että kappale oli vaikealukuinen, ja alaotsikoiden tulisi olla johdonmukaisia. Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön tulee arvioida, ja arviointiselostukseen tulee sen osalta kirjata arviointiohjelmasta puuttuvat arvioinnin menetelmät. Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota termien oikeaan käyttöön ja selkeään otsikointiin.

Vaikutukset maankäyttöön

Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavat on esitetty yhdistelmäkartoin sekä merkintöjen selitykset taulukoin. Myös kuntien yleiskaavat ja muut kaavat on esitetty samoin. Asutus on esitetty yhdyskuntarakennekartan avulla, sekä taulukoimalla asuinrakennukset reittiosuuksien läheisyydessä kunnittain. Maatalous ja peltoalueet on taulukoitu hehtaareittain ja turvetuotantoalueet on esitetty kartassa ja taulukossa. Muuta huomioitua maankäyttöä arviointiohjelmassa on maa-ainesten otto, virkistys, tieverkosto ja tutkimusalueet. Voimajohdon todetaan rajoittavan maankäyttöä johtoalueella ja osin sen läheisyydessä, välillisesti voimajohtohanke saattaa myös vaikuttaa sijoittumiseen ja laajenemissuuntaan. Muutostarpeita voi aiheutua myös kaavoihin. Hankkeen soveltuvuutta sekä vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen ja maankäyttöön arvioidaan laajempaan kokonaisuutena ja arvioinnissa painottuu myös taajamien, asutuksen ja loma-asutuksen, maa- ja metsätalouden ja virkistysalueiden tarkastelu. Maa- ja metsätalouden osalta tarkastellaan voimajohtoreittien sijoittumista maanomistuksen sarkajakoon verraten. Lisäksi tarkastellaan vaikutuksia maakunnallisten ja valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteiden toteutumisen kannalta. Arviointiohjelmassa on esitetty ideakortteja maankäyttöön voimajohtolinjojen alle.

YV: Maankäyttöön kohdistuvat vaikutukset ovat ennalta nostettu suurimpien vaikutusten joukkoon ja sitä koskevia mielipiteitä ja lausuntoja on jätetty runsaasti. Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että Keski-Pohjanmaan 5. vaihemaakuntakaava on tullut hyväksytyksi maakuntavaltuustossa 29.11.2021 ja lainvoimaiseksi 3.1.2022. Siten sen suunnittelumääräykset tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Etelä-Pohjanmaan liitto huomauttaa, että Etelä-Pohjanmaan uuden maakuntakaavan laadinta on käynnistynyt ja kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä 15.12.2021-15.2.2022. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus tuo esiin, että vaihemaakuntakaavojen suunnittelualuetta koskevia yleismääräyksiä ei ole esitetty minkään maakunnan maakuntakaavoista. Halsuan kunta huomauttaa, että koko kunnan kattava yleiskaava puuttuu lähtötiedoista, ja se tulee lisätä. Kalajoen kaupunki huomauttaa, että YVA-ohjelmaan tulee lisätä Raution asemakaavan muutos

ja laajennus sekä vireille tullut Verkasalon tuulivoimaosayleiskaava. Halsuan kunta haluaa tuoda esille, että itäinen reittivaihtoehto aiheuttaa huomattavaa haittaa Halsuanjärven oikeusvaikutteisessa osayleiskaavassa osoitettujen kolmen uuden rakennuspaikan toteuttamiselle. Mahdolliset haitalliset vaikutukset asutukselle nousevat esiin kuntien lausunnoissa ja suuressa osassa mielipiteitä. Yhteysviranomaisen toteaa, että arviointiselostukseen on päivitettävä voimassa olevat kaavamääräykset, ja huomioitava mahdollisuuksien mukaan myös vireillä olevat kaavat ja vaikutukset niihin.

Hankkeen yksi merkittävä vaikutus on suuren metsämaa-alan poistuminen metsätalouskäytöstä, ja vaikutukset metsätalouteen nousevat huolenaiheeksi suurimmassa osassa lausunnoissa sekä mielipiteissä. Useissa lausunnoissa vaaditaan, että vaikutukset tulee arvioida tilakohtaisesti. MTK Halsua esittää, että linjan sijoittamisessa pitäisi hyödyntää paremmin ns. joutomaita, eli valmiiksi sellaisia alueita, jotka eivät ole maa- ja metsätaloudellisesti hyödynnettävissä. Keski- ja Etelä-Pohjanmaan MTK:t ja Keskipohjan, Pyhä-Kalan ja Suomenselän MHY:t huomauttavat yhdessä peltomaihin kohdistuvista rakentamisaikaisista vaikutuksista, että ne voivat johtaa pitkäaikaiseen pellon tiivistymiseen ja kasvukunnan heikentymiseen; myöhemmin pylväsalueet rajoittavat ja hankaloittavat peltojen käyttöä. Kaukana hankealueesta asuvien maanomistajien mielipiteiden mukaan esitetyt ideakortit eivät ole käyttökelpoisia vaihtoehtoja metsänhoidolle, sillä niissä esitetyt toimenpiteet saattavat vaatia aktiivisia hoitotoimenpiteitä alueella.

Neova Oy huomauttaa, että reittivaihtoehtojen tarkastelussa tulee ottaa huomioon reiteille jäävät turvetuotantoalueet ja niiden vesiensuojelurakenteet. Hankkeessa on arvioitava vaikutusten minimointi voimajohdon ylittäessä turvetuotantoalueen. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristönsuojeluyksikön lausunnossa on todettu, ettei kaikkia olemassa olevia turvetuotantoalueita ole huomioitu arviointiohjelmassa, ja ne tulee lisätä lähtötietoihin. Lausunnossa nähdään, että tuotannosta poistuvat turvetuotantoalueet voisivat olla soveltuvia voimajohtoalueeksi. Vimpelin kunnan tekninen lautakunta muistuttaa, että Neerpakan kallioalue on maakuntakaavassa varattu kalliokiviainesten ottoalueeksi, ja paikalla toimiva yritys huomauttaa myös voimassa olevista maa-ainesluvista.

Kannuksen ja Kalajoen kaupungit huomauttavat luontopoluista, jotka tulee ottaa arvioinnissa huomioon (Eskolan neljän vesistön kierros, Mäenmaan luontopolku). Myös Soidinkallion luontopolku laavuineen Halsualla, sekä Vimpelin Huopanassa oleva näkötorni, laavu ja luontopolku nostetaan esiin paikallisina virkistys- ja luontokohteina. Het-Partio huomauttaa linjan alle jäävästä partiokämpästä. Mielipiteissä muistutetaan myös metsäalueiden yleisestä virkistyskäyttöarvosta, eikä nähdä leveän voimajohtolinjan palvelevan virkistyskäyttöä.

Yhteysviranomaisen näkee, että vaikutusten arviointi maankäyttöön tulee tehdä kaikkien reittivaihtoehtojen osalta huomioiden eri maankäyttömuodot. Lausunnoissa esitetyt puuttuvat tiedot kaavoista ja eri maankäyttömuodoista tulee lisätä lähtötietoihin, ja myös vaihemaakuntakaavojen yleismääräykset tulee esittää arviointiselostuksessa. Vaikutukset tulee arvioida suhteessa eritasoihin kaavoihin ja niiden määräyksiin, mikäli ne ulottuvat hankkeen vaikutusalueelle. Arvioitaessa vaikutuksia maankäyttöön tulee erityisesti huomioida lausunnoissa ja mielipiteissä

esiin nostetut tärkeiksi koetut maankäytön muodot kuten maa- ja metsätalous, sekä useissa lausunnoissa ja mielipiteissä tärkeät virkistyskohteet. Myös louhosalueet ja turvetuotantoalueet tulee huomioida arvioinnissa. Vaikutukset virkistyskäyttökohteisiin tulee arvioida maankäytön sekä myös ihmisten viihtyvyyden osalta.

Keski-Pohjanmaan liitto muistuttaa, että Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan voimajohtolinjauksissa on ensisijaisesti hyödynnettävä nykyisiä johtokäytäviä. Kalajoen kaupunki sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus näkevät, että maankäyttö- ja rakennuslain mukaan Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulee ottaa huomioon YVA-ohjelmassa ja voimajohtoreittien linjauksessa. Yhteysviranomaisen toteaa, että vaikka hankkeen toteutustarve vaikuttaa aikatauluun siten, että hanketta on lähdetty suunnittelemaan ilman että sitä on sisällytetty nykyisiin maakuntakaavoihin, on erittäin tärkeää arvioida maakuntakaavojen aluevarausten sekä Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden suhdetta hankkeeseen.

Vaikutukset liikenteeseen

Liikennevaikutusten arviointi käsittää hankkeen rakentamisen, käytön ja käytöstä poistamisen aiheuttamien liikennemäärien sekä näiden muun muassa liikenneturvallisuuteen ja liikenteen toimivuuteen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin

YV: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus huomauttaa lausunnossaan, että maakuntakaavassa on osoitettu kevyen liikenteen yhteystarve Ylikäännässä; yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on pyrittävä edistämään kevyen liikenteen väylien toteuttamista erityisesti taajamien, kyläkeskusten ja koulujen läheisyydessä. Kaapeleiden, johtojen ja putkien sijoittamiseen liittyviin tiealueella tapahtuviin rakentamis- ja huoltotöihin tarvitaan lisäksi tienpitoviranomaisen myöntämä työluupa. Myös uusien yksityistieliittymien rakentaminen tai nykyisten liittymien parantaminen edellyttävät ELY-keskuksen myöntämää liittymälupaa. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikenne- ja infrastruktuurivastuualueen lausunnossa muistutetaan Väyläviraston ohjeen sekä liikennejärjestelmistä ja maanteistä annetun lain huomioimisesta suunnittelussa. Väylävirasto tuo esille, että suunnittelussa tulee huomioida, etteivät voimajohdon pylväävät estä tai haittaa maanteiden käyttöä. Voimajohtorakenteiden kuljetuksissa on tärkeää kiinnittää erityistä huomiota liikenneturvallisuuteen, sillä suuret rakenteiden osat voivat esimerkiksi haitata näkymiä. Yhteysviranomaisen näkee, että em. lausunnot tulee huomioida arviointiselostuksessa.

Annetuissa lausunnoissa kiinnitetään huomiota lisäksi pienempiin teihin, kuten metsä- ja viljelysteihin ja niiden käytöstä hankkeessa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hanketoimijan tulee sopia yksityisteiden käytöstä, ja tämä tulee huomioida hankkeessa tarvittavien lupien ja päätösten yhteydessä.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa selvitetään arviointiohjelman mukaan hankkeen vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Vaikutuksilla elinoloihin ja viihtyvyyteen tarkoitetaan ihmisiin, yhteisöihin ja yhteiskuntaan kohdistuvia vaikutuksia, jotka aiheuttavat muutoksia ihmisten päivittäisessä elämässä

ja asuinympäristön viihtyisyydessä (niin sanotut sosiaaliset vaikutukset). Arvioinnin lähtötietoina käytetään tietoja tarkasteltavan vaikutusalueen asutuksesta, vapaa-ajan asutuksesta, elinkeinoista, maankäytöstä, mahdollisista häiriintyvistä kohteista ja palveluista. Voimajohtohankkeen ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan asiantuntija-arviona käytettävissä oleviin lähtötietoihin sekä arviointiprosessin aikana kerättyihin tietoihin perustuen.

YV: Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto huomauttaa, että YVA-selostuksessa olisi hyvä tehdä linjausvaihtoehtojen väliset vertailut lähietäisyydelle jäävien asuntojen osalta kunnittaisen lukumäärän lisäksi. Lausunnossa esitetään linjojen sijoittelua mahdollisimman etäälle asutuskeskuksista ja yksittäisistä asuin- ja lomarakennuksista. Perhon kunta tuo esiin, että Maailman terveysjärjestön syöväntutkimuskeskus IARC on luokitellut magneettikentät mahdolliseksi syöpää aiheuttavaksi tekijäksi. Säteilyturvakeskus katsoo, että Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (1045/2018) ja sähköturvallisuuslain vaatimukset suojaavat voimajohtojen sähkö- ja magneettikentän välittömiltä haittavaikutuksilta. Voimajohtojen magneettikentällä epäillään kuitenkin olevan haitallisia pitkäaikaisvaikutuksia, mutta tätä ei ole voitu osoittaa. Voimajohtojen magneettikentän pitkäaikaisvaikutuksiin liittyvän epävarmuuden vuoksi Säteilyturvakeskus suosittelee uusien voimajohtojen rakentamista siten, että niiden aiheuttama magneettivuon tiheys ei pitkäaikaisesti ylittäisi 0,4 μT voimajohtojen lähellä sijaitsevilla asuinrakennuksissa. Monissa mielipiteissä ollaan huolissaan voimajohtojen aiheuttamista terveysvaikutuksista sekä magneettikentän että koronamelun osalta.

Yhteysviranomaisen näkee, että terveysvaikutusten huomioiminen osana ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia on tärkeää. Vaikutukset voivat kohdistua suoraan terveyteen, mutta välillisesti myös asumisviihtyvyyteen.

Vaikutuksia maa- ja metsätalouteen tullaan arvioimaan myös maankäytön yhteydessä, mutta yhteysviranomaisen muistuttaa, että hankealueella ne muodostavat merkittävän osan elinkeinoista ja ovat tärkeitä huomioida myös osana ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia. YVA-menettelyssä eri vaikutusten keskinäiset vuorovaikutussuhteet tulee huomioida arvioinnissa. Lunastusmenettely sekä saatavat korvaukset ovat mukana kuntien ja maanomistajien edunvalvontajärjestöjen lausunnoissa sekä yksityisten jättämässä mielipiteissä. Lausunnoissa ja mielipiteissä katsotaan, että korvausten tulee olla oikeudenmukaisia ja mm. uusia korvaustapoja tulee selvittää. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ei arvioida hankkeesta aiheutuvia kiinteistöjen arvon menetyksiä, mutta arvioinnissa tulisi selvittää hankkeen vaikutukset kiinteään omaisuuteen kuten menetetty pinta-ala, sekä palstojen pirstoutumisesta aiheutuvat vaikutukset mm. maa- ja metsätalouteen. Tällä saattaa olla vaikutusta maankäytön lisäksi myös elinkeinoihin.

Vetelin kunta huomauttaa, että Riukuahon turkistarha-alue sekä Patanantien turkistarha-alueet ovat aivan läntisen linjan läheisyydessä, ja voimalinjan vaikutuksia turkistarhaukseen ei ole huomioitu ympäristövaikutusten arvioinnissa. Myös Kaustisen kunnan ympäristölautakunta huomauttaa, ettei Köyhäjoen turkistarha-alueita ole huomioitu. Myös yksityisessä mielipiteessä huomautetaan Ullavalla aivan johtoalueen välittömään läheisyyteen jäävästä turkistarhasta. Halsuan kunta nostaa

esiin vaikutukset Halsuanjärven rannalla toimivan leirintäalueen toimintaan. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että turkistarhaus, muu eläintenpito sekä yritystoiminta tulee huomioida arvioitaessa vaikutuksia elinkeinoihin.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelmassa ihmisten kohdistuvien vaikutusten osalta väliotsikointi on epäselvä. Arviointimenetelmät ovat omana väliotsikkonaan ennen sähkö- ja magneettikenttien sekä voimajohtojen aiheuttaman melun vaikutuksista kertovia kappaleita, joissa taas on omat pienet väliotsikot arviointimenetelmille. Yhteysviranomaisen näkee, että vaikutusten arviointimenetelmät olisi tullut esittää samantasoisin väliotsikoin tai koota ne kappaleen loppuun. Arviointiohjelman taulukossa 6-3 on hyvin jaoteltu eri osavaikutukset, jotka tulee huomioida arvioinnissa. Näitä osavaikutuksien arviointimenetelmiä olisi tullut kuvata tarkemmin tämän hankkeen osalta. Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota johdonmukaiseen erittelyyn ensin osavaikutusten merkityksestä, ja ne tulee huomioida arvioitaessa kokonaisuudessaan vaikutuksia ihmisiin.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että vaikutuksia ihmisiin arvioitaessa on otettava huomioon myös vaikutukset väestöön ja sekä sosioekonomiset vaikutukset. Annetun palautteen perusteella hankkeella on vaikutuksia erittäin suureen määrään ihmisiä, ja vaikutuksia voi esiintyä myös väestötasolla. Sosioekonomiset vaikutukset voivat nousta esiin mm. kylissä ja taajamissa, joissa asukkaiden elinkeinoihin on yhdellä tai useammalla tavalla vaikutuksia hankkeesta.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Arviointiohjelmassa yhteisvaikutuksia esitetään tarkasteltavan hankealueen läheisyyteen sijoittuvien tuulivoimahankkeiden ja niihin liittyvien voimajohtojen osalta. Hankkeet on esitetty taulukkomuodossa sekä karttatarkasteluna. Arviointiselostusvaiheessa näiden hankkeiden suunnittelun tilanne tarkistetaan ja arvioidaan yhteisvaikutukset. Lestijärven haarajohdon vaikutusten arvioinnissa korostuu yhteisvaikutusten arviointi wpd Finland Oy:n suunnittelemien tuulivoimapuistojen sähkönsiirron voima-johtojen kanssa. Myös kaavahankkeiden, maa- ja kiviainesten ottohankkeiden ja turvetuotannon yhteisvaikutukset selvitetään.

YV: Useissa lausunnoissa nähdään, että YVA-prosessissa tulisi selvittää, voidaanko yhteistyöllä, yhteisillä linjakäytävillä ja yhteiskäytössä olevilla voimalinjapylvyillä vähentää hankkeiden negatiivisia yhteisvaikutuksia. Yhteisvaikutusten arvioinnin merkitys nousee muutoinkin esille lukuisissa lausunnoissa ja mielipiteissä. Kalajoen kaupunki sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirasto huomauttavat myös, että eri hankkeiden voimajohdot voivat aiheuttaa merkittäviä yhteisvaikutuksia esim. silloin kun samalle sähköasemalle liittyy suuri joukko liityntäjohtoja; lausuntojen mukaan kaikki Fingridin voimajohtoalueella, alueen läheisyydessä ja vaikutusalueella olevat ja suunnitteilla olevat sähkönsiirtolinjat sekä muidenkin verkkotoimijoiden maa- että ilmajohdot tulee esittää YVA-ohjelman hankekartoilla. Kokkolan kaupunki huomauttaa lausunnossaan, että Tuohimaa-Riutanmaa -tuulivoimahankkeen voimajohtojen vaihtoehtoiset reitit puuttuvat osin arviointiohjelman kuvauksesta. Yhteysviranomaisen näkee myös puutteena, ettei muita voimajohtolinjoja ole esitetty kartalla tuulivoimahankkeiden yhteydessä. Samalla kartalla tulisi esittää myös muut

hankkeet, joilla saattaa olla yhteisvaikutuksia Fingrid Oyj:n voimajohtohankeen kanssa, kuten turvetuotanto ja maa-ainesten otto. Lisäksi tulee selvittää, onko muita hankkeita, joilla saattaa olla yhteisvaikutuksia, kuten esimerkiksi kaivoshankkeet.

Yhteysviranomaisen näkee, että sen lisäksi, että hankkeet, joilla saattaa olla yhteisvaikutuksia tulee esittää kootusti yhdellä kartalla, tulee yhteisvaikutukset arvioida eri vaikutustyypeittäin. Erityisesti yhteisvaikutuksia saattaa syntyä maankäyttöön, maisemaan, ihmisten elinoloihin ja elinkeinoin ja luonnonoloihin. Luontovaikutusten osalta yhteisvaikutuksia tulee selvittää painottuen Natura-alueisiin, linnustoon ja muuhun eläimistöön kuten direktiivilajeihin ja metsäpeuraan; useiden samalle alueelle sijoittuvien hankkeiden johdosta tulee selvittää, miten jäljelle jäävät luonnontilaiset alueet kytkeytyvät toisiinsa.

Epävarmuustekijät ja haitallisten vaikutusten lieventäminen

Arvioinnissa käytetyt ja tehdyt oletukset sekä epävarmuustekijöiden olemassaolo ja niiden vaikutus arvioinnin lopputulokseen tuodaan esille ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Lieventävät toimenpiteiden osalta tuodaan esille ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

YV: Suomen metsäkeskus on esittänyt lausunnossaan, miten hankkeen ympäristövaikutuksia metsäelinympäristöihin voitaisiin lieventää esimerkiksi tehtyjen yhteisten suositusten avulla, jotka koskevat sähkölinjojen vierimetsien hoitoa. Hankkeessa laadittiin ohjeet tekopökkelöiden tuottamiselle sekä testattiin toimintamallia kolmen verkkoyhtiön kanssa eri puolilla maata. Annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä on esitetty mm. maisema- ja linnustovaikutusten lieventämiseksi esimerkiksi yhteisiä sähköpylväitä tai maakaapelointia. Hiilinielujen menettämisen korvaamiseksi on esitetty vaikutusten kompensointia istuttamalla metsää muualle. Yhteysviranomaisen katsoo, että vaikutusten lievennyskeinoja tulee selvittää eri vaikutustyypeittäin, ja esitettävien haitallisten vaikutusten vähentämiskeinojen tulee olla toteutuskelpoisia ja riittävän konkreettisia.

Arviointityön aikana tunnistetut arvioinnin epävarmuustekijät ja niiden vaikutus arvioinnin tulokseen tulee esittää arviointiselostuksessa mahdollisimman selkeästi, jotta ne voidaan huomioida hankkeen jatkosuunnittelussa. Arviointiin liittyvät epävarmuustekijät tulee esittää vaikutustyypeittäin.

Riskit ja poikkeukselliset tilanteet

Arviointiohjelmassa on esitetty mahdollisia onnettomuustilanteiden aiheuttamia riskejä luonnonoloihin kohdistuvien vaikutusten osalta. YVA-menettelyssä tunnistetaan mahdolliset onnettomuudet ja niiden seuraukset ottaen huomioon hankkeen alttius suuronnettomuus- ja luonnonkatastrofiriskeille, näihin liittyvät hätätilanteet sekä toimenpiteet näihin tilanteisiin varautumisesta mukaan lukien ehkäisy- ja lieventämistoimet.

YV: Arvioinnissa tulee huomioida riskit myös voimalinjan mahdollisen rikkoutumisen seurauksena. Vetelin kunta sekä monet yksityiset huomauttavat, että turvemaidilla ja turvetuotantoalueilla maastopalovaara tulee ottaa huomioon. Riskit tulee arvioida

myös linjojen alle kulkeville työkoneiden sekä yleisesti erityyppisen maankäytön osalta. Myös toimenpiteitä riskien ja onnettomuustilanteiden ehkäisemiseksi tulee esittää.

Raportointi ja arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

YV: Asiakirja kattaa pääosin laajuudeltaan ympäristövaikutusten arvioinnista annetussa asetuksessa arviointiohjelmalta edellytetyt vaatimukset. Tehtävät arvioinnit ja arviointien laatijoiden pätevyudet on esitetty selkeästi. Arviointiohjelmassa hanketiedot, YVA-menettely ja nykytilan kuvaukset karttoineen on esitetty helppolukuisesti ja selkeästi. Tehtävien vaikutusten arviointien osalta kappalejako on kuitenkin sekava, eikä kaikkien vaikutustyyppien osalta ole esitetty lähtötietoja ja arviointimenetelmiä, mikä on nähtävä puutteena. Yhteysviranomaisen näkee myös, että ohjelman sisällysluettelossa olisi tullut olla kappaleiden alaotsikot luottavuuden parantamiseksi.

Selostusvaiheessa tulee kiinnittää erityisesti huomiota raportoinnin selkeyteen ja johtopäätösten esittämiseen. Vaikutusalueiden laajuudet tulee esittää havainnollisesti vaikutustyypeittäin. Vaikutusten merkittävyyden määrittelyyn ja johdonmukaiseen tulkintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota.

LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄ OLO JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä verkkosivuilla www.ymparisto.fi/jylkkaalajarvivoimajohtoYVA.

ELY-keskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon sekä kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksessa sähköisessä muodossa asianhallintajärjestelmässä. Yhteysviranomaisen lausunto lähetetään tiedoksi niille tahoille, joilta on pyydetty lausunto arviointiohjelmasta.

Ympäristönsuojelupäällikkö

Päivi Kentala

Ylitarkastaja

Jutta Lillberg-Puskala

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti.

SUORITEMAKSU, MÄÄRÄYTYMISEN PERUSTEET JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOSOITUS

Suoritemaksu 8 000 € (alv 0 %)

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksen ELY-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista

vuonna 2021 annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen mukaisesti. Maksutaulukon mukaan YVA-laissa tai maankäyttö- ja rakennusasetuksen 30 a §:ssä tarkoitettu lausunto arviointiohjelmasta tavanomaisessa hankkeessa (11 – 17 henkilötyöpäivää) on 8 000 euroa.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määräytymisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräytymisestä. Osoite: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Ympäristö ja luonnonvarat vastuualue, PL 156, 60101 Seinäjoki, sähköpostiosoite: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi.

LIITTEET

Liite 1 Annetut lausunnot, asiantuntijakommentit ja mielipiteet

JAKELU

Fingrid Oyj
FCG Finnish Consulting Group Finland Oy
Kalajoen kaupunki
Alavieskan kunta
Sievin kunta
Kannuksen kaupunki
Toholammin kunta
Kokkolan kaupunki
Kaustisen kunta
Vetelin kunta
Halsuan kunta
Perhon kunta
Vimpelin kunta
Alajärven kaupunki

Tiedoksi

Tahot, joilta on pyydetty lausunto

Tämä asiakirja EPOELY/431/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/431/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lillberg-Puskala Jutta 25.02.2022 14:54

Ratkaisija Kentala Päivi 25.02.2022 14:56